

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİNİN
UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN
DENEYİMLERİ: FENOMENOLOJİK
ARAŞTIRMA**

EFECAN TURAN

**EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

Antalya, 2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI ve EKONOMİSİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME
İLİŞKİN DENEYİMLERİ: FENOMENOLOJİK ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EFECAN TURAN

Danışman: Prof. Dr. İlhan GÜNBAYI

Antalya, 2022

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Efecan TURAN'ın bu çalışması 03.06.2022 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir

İMZA

Başkan : Doç. Dr. Ahmet ŞAHİN
(Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Türkan AKSU
(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

Üye (Danışman) Prof. Dr. İlhan GÜNBA YI
(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Özel Okul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri:
Fenomenolojik Araştırma

●NAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

(Unvan, Ad, SOYAD)

Enstitü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Özel Okul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri: Fenomenolojik Araştırma” adlı bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

03/06/2022

Efecan TURAN

ÖZET

ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN DENEYİMLERİ: FENOMENOLOJİK ARAŞTIRMA

Turan, Efecan

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. İlhan GÜNBAYI

Haziran, 2022, 55 + x sayfa

Bu çalışma, özel okullarda görev yapan branş öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunları açığa çıkararak, bu sorunlara ürettikleri çözümleri anlamak ve yorumlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma nitel bir araştırma olup, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni tasarılanmıştır.

Çalışmanın örnekleminin belirlenmesinde nitel araştırmalarda kullanılan amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın popülasyonunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Antalya ili Muratpaşa İlçesi sınırları içinde kampüs kolejinde görev yapan ortaokul ve lise öğretmenlerinden ölçütlere uyan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 13 öğretmen örneklem olarak seçilmiştir.

Araştırmada veriler bireysel görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları ile 30-45 dakika süresince yapılan görüşmeler kaydedilip tema, betimsel ve içerik analizine tabi tutulmuş ve görüşler üst ve alt temalar altında kategorileştirilmiştir.

Araştırma sonuçları, belirtilen temalar altında öğretmenlerin görüşlerini yansıtan bulgular içermekte olup, bu bulgular, öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşadıkları öğretimsel sorunları anlama ve bu sorunların nasıl çözüleceği konusunda ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, Uzaktan Eğitim, Öğretimsel Sorunlar

ABSTRACT

PRIVATE SCHOOL TEACHERS' EXPERIENCES WITH DISTANCE EDUCATION: MIXED METHODS RESEARCH

Turan, Efecan

Master of Arts, Educational Sciences Division

Educational Management, Supervision, Planning and Economy Programme

Supervisor: Prof. Dr. İlhan GÜNBAYI

June, 2022, 55 + x pages

This study was carried out to understand and interpret the solutions produced by the teachers working in private schools by revealing the problems they encounter in distance education.

The research is qualitative research and designed in the phenomenology design, which is one of the qualitative research designs.

As a sample, criterion sampling technique, which is one of the purposeful sampling methods used in qualitative research, was used. The population of the research was selected as a sample of 13 teachers who met the criteria and wanted to voluntarily participate in the study, among the secondary and high school teachers working at the Campus College within the borders of Antalya province in Muratpaşa District in the 2021-2022 academic year.

The data in the study were collected by individual interview technique. The interviews done with semi-structured interview forms for 30-45 minutes were recorded and subjected to theme, descriptive and content analysis, and the opinions were categorized under the top and sub-themes.

The results of the research included findings reflecting the views of teachers under the specified themes, and these findings provided clues about understanding the instructional problems experienced by teachers in distance education and how to solve these problems.

Keywords: Teacher, Distance Education, Instructional Problems

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans eğitimim ve tez çalışmalarım süresince beni destekleyen, ilgilenen, zaman ayıran, bilgi ve tecrübeleriyle destek olan danışmanım ve değerli hocam Prof. Dr. İlhan GÜNBAYI'na yardımlarından ve bu tezin tamamlanmasında gösterdiği titiz çalışmalarından dolayı şükranlarımı sunarım.

Yüksek Lisans Eğitimim boyunca bilgilerinden yararlandığım diğer Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalında görev yapan Doç. Dr. Süleyman Karataş, Prof. Dr. Mualla Bilgin AKSU ve Prof. Dr. Engin KARADAĞ hocalarıma ayrıca teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmamda katılımcı olmayı kabul ederek bana çalışmamın verilerinin toplanmasında destek veren öğretmenlere de teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
DOĞRULUK BEYANI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Önemi, Amacı ve Problemi	2
1.2.1. Problem Cümlesi.....	2
1.2.1.1. Alt Problemler.....	2
1.3. Araştırmanın Varsayımları	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5. Tanımlar	4

BÖLÜM II KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim.....	5
2.2. Uzaktan Eğitim.....	5
2.2.1. Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi.....	7
2.2.2. Uzaktan Eğitimin Pozitif Yanları	8
2.2.3. Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları	9
2.2.3. Uzaktan Eğitime Uyum.....	10

2.2.4. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları.....	11
2.2.5. Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları.....	12
2.3. Türkiye’de Covid-19 Salgını ve Uzaktan Eğitim.....	13
2.4. İlgili Araştırmalar.....	14
2.4.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	14
2.4.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	16

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli ve Deseni	18
3.2. Çalışma Grubu	18
3.4. Verilerin Toplanması.....	19
3.5. Geçerlik ve Güvenirlik	19
3.6. Verilerin Analizi	20

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. 1. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	21
4.2. 2. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	22
4.3. 3. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	24
4.4. 4. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	26
4.4. 5. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	29
4.4. 6. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	32

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.2. Sonuç ve Tartışma	39
5.3. Öneriler	41
KAYNAKÇA	43
EKLER	49

Ek1:Etik Kurul İzni.....	49
Ek-2 Araştırma İzni	50
Ek-2 Veri Toplama Aracı	51
Ek-3 Katılımcı İzin Formu.....	52
Ek-5 Bildirim.....	53
ÖZGEÇMİŞ	54
İNTİHAL RAPORU.....	55

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Katılımcılara İlişkin Bilgiler.....	19
Tablo 4.1. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar.....	22
Tablo 4.2. Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar.....	24
Tablo 4.3. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunların Temel Nedenleri.....	25
Tablo 4.4. Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunların Temel Nedenleri.....	27
Tablo 4.5. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara Ürettikleri Çözümler.....	28
Tablo 4.6. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Üretilen Çözümler.....	30
Tablo 4.7. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi Karşılaştırması.....	32
Tablo 4.8. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi Karşılaştırması.....	35
Tablo 4.9. Branş öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik ürettikleri metaforlar	36
Tablo 4.10. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Ürettikleri Metaforların Türleri.....	38

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Temalar	22
Şekil 4.2.. Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar.....	24
Şekil 4.3. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunların Temel Nedenlerine İlişkin Temalar.....	25
Şekil 4.4. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunların Temel Nedenleri.....	27
Şekil 4.5. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara Ürettikleri Çözümlere İlişkin Temalar.....	29
Şekil 4.6. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Üretilen Çözümler.....	31
Şekil 4.7. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi Karşılaştırmasına İlişkin Temalar.....	32
Şekil 4.8. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi Karşılaştırması...	35
Şekil 4.9. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Ürettikleri Metaforlara İlişkin Temalar.....	36

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümünde tez konusu olarak Özel okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara ürettikleri çözümleri olarak ele alınan problem doğrultusunda ve ilgili alanyazın temelinde araştırmanın problemine, amacına, önemine, sınırlılıklarına, varsayımlarına ve tanımlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir

1.1. Problem Durumu

Eğitim sistemimiz 1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" ile tekrar ele alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. İlkokul, ortaokul ve lise olmak üzere bütün eğitim kademeleri bu düzenlemeden payını almıştır. Genel hedefler, özel hedefler ve 14 ilke bu kanunla çerçevesi belirlendikten sonra eğitim "örgün" ve "yaygın" ayrılmış ve uygulama süreci başlatılmıştır (Resmi Gazete, 1973).

TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildikten sonra 4+4+4 eğitim sistemi kanunlaşmış ve 2012 – 2013 öğretim yılında uygulanması başlanmıştır. “222 sayılı ve 1739 sayılı” kanunlarda yapılan değişikliklerle sekiz yıllık zorunlu eğitim süresi 12 yıla çıkarılmış ve “4+4+4” şeklinde formüle edilerek üç kademe olacak şekilde zorunlu eğitim süreci tasarlanmıştır (Resmî Gazete, 2012).

Öğretmenlik, okullarda eğitim, öğretim ve idari görevleri üstlenen bir alan uzmanlık mesleğidir. Öğretmenlik sabırla, anlayışla, esnek ve uyarlayıcılıkla ve öğrencilerden başarı beklentisi ile yapılması gereken bir meslektir. Öğretmenlerin temel görevi her bireyin gereksinimlerini de dikkate alarak, ulusal ve evrensel toplumun kültürünü bilen, benimseyen ve sorunlara çözüm üreten, uzmanlık alanı ile ilgili millî eğitimin ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren ve öğrenmeyi öğrenen bireyleri yetiştirmektir (Şişman, 2011).

Sınıf, eğitim etkinliklerinin sonucunda kalıcı izli davranış değişikliği olarak tanımlanan öğrenmenin gerçekleştiği ortamdır. Sınıf ortamında günümüzde karşılaşılan sorunlar gittikçe artmaktadır. Bu sorunların çözümü noktasında sorumluluk önemli ölçüde öğrenmene aittir (Küçükahmet, 2003). Sınıf eğitiminde

karşılaşılan sorunların bazıları şu şekilde sıralayabiliriz: Öğrenci ve velilerden kaynaklanan ilgisizlik, eğitim sınav odaklı olması, öğrencilerin disiplinsizliği ve bu konuda okul yönetiminin yetersiz kalması.

2019 yılının aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde başlayan COVID-19 virüsü salgını çok kısa sürede küresel boyutta bir salgın halini almış ve bunun sonucu olarak Dünya Sağlık Örgütü (WHO) bu salgını 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan etmiştir (WHO, 2020). Küresel bir boyut kazanan COVID-19 pandemisi, bireysel ve örgütsel, ulusal ve uluslararası, mikro düzeyden makro düzeye kadar tüm alanlarda beklenmedik, öngörülemeyen ve belirsiz durumlarla karşılaşılan bir kriz dönemine yol açmıştır.

Genel olarak ulusal ve uluslararası düzeyde tüm ülkelerde karşılaşılabilen bulaşıcı hastalıklar ve salgın hastalıklar, doğal afetler, büyük çaplı kazalar, tıbbi uygulamalar ve sağlık sisteminin işleyişi kapsamında yaşanan sorunlar sağlık sektöründe bir krize yol açan kriz türleri arasında yerini almıştır (Panos, Dafni, Kostas, Zacharoula, 2009). Dolayısıyla COVID-19 pandemi krizi dönemi tüm dünyada başta sağlık olmak üzere, eğitim, ekonomi, siyaset vb. birçok alanı etkilemiş, sokağa çıkma kısıtlaması, iş yerlerinin ve okulların kapanması gibi toplum sağlığını korumaya yönelik pek çok önlemler alınmıştır. Dolayısıyla COVID-19 pandemi krizi dönemi tüm dünyada başta sağlık olmak üzere, eğitim, ekonomi, siyaset vb. birçok alanı etkilemiş, sokağa çıkma kısıtlaması, iş yerlerinin ve okulların kapanması gibi toplum sağlığını korumaya yönelik pek çok önlemler alınmıştır.

COVID-19 pandemi sürecinde ulusal ve uluslararası pek çok kurum ve kuruluş tarafından okul ve toplum sağlığına yönelik rehberler, kapsamlı raporlar ve tavsiye kararları yayımlanmıştır. Bunlardan bazılarına "Okullarda COVID-19'u Önleme ve Kontrol İçin Geçici Rehberlik" (UNICEF, WHO, 2020), "COVID-19 Kapsamında Okullarda Alınması Gereken Önlemler", "Yönetici ve Öğretmen Bilgilendirme Rehberi" (MEB, 2020a), "Öğrenci Bilgilendirme Rehberi" (MEB, 2020b), "Veli Bilgilendirme Rehberi" (MEB, 2020c) ve "Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi ve Enfeksiyonu Önleme Kontrol Kılavuzu"(MEB , 2020d) örnek verilebilir. Bu belgeler incelendiğinde genellikle bu süreçte uzaktan eğitimin nasıl yapılması gerektiğine dair bir dizi düzenleme ve karar yer almaktadır. Eğitim de her ne kadar günümüzün değişen şartlarına ve koşullarına uyum sağlamak için gerekli değişiklikler yapılmışsa da günümüzde öğrenci, veli, okulların fiziksel koşulları ve öğretmen niteliğinden kaynaklanan sorunların yansısı pandemi döneminde zorunlu

olarak yüz yüze eğitimin yanında uzaktan eğitimin uygulamasının da getirdiği birçok sorunlar halen çözüm beklemektedir.

1.2. Araştırmanın, Önemi, Amacı ve Problemi

Bu çalışmada, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı özel okullarda görev yapan öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar açığa çıkararak, bu sorunlara ürettikleri çözümlerin neler olduğunu anlamak ve yorumlamak amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarının bu bağlamda uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunları açığa çıkararak, bu sorunlara üretilen çözümler eğitim yönetimi alanına katkı sağlayacağı, hem planlama ve programlama süreçlerinde üst politika yapıcılara hem de bunların uygulanmasında okul yönetimine ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu amaçla araştırmanın problemi ve problem cümlesi aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

1.2.1. Problem Cümlesi

Özel okullarda görev yapan branş öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ürettikleri çözümleri nelerdir?

1.2.1.1. Alt Problemler

1. Özel okullarda görev yapan branş öğretmenleri uzaktan eğitimi nasıl tanımlamaktadırlar?
2. Özel okullarda görev yapan branş öğretmenleri uzaktan eğitimde ne tür sorunlarla karşılaşmaktadır?
3. Özel okullarda görev yapan branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunların temel nedenleri nelerdir?
4. Özel okullarda görev yapan branş öğretmenleri uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara ne tür çözümler üretmektedir?
5. Özel okullarda görev yapan branş öğretmenleri uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi nasıl karşılaştırmaktadır?
6. Özel okullarda görev yapan branş öğretmenleri uzaktan eğitimi neye benzetmektedir? Neden?

1.3. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

1. Katılımcıların gönüllük esasına dayalı olarak araştırmaya katıldıkları için görüşme sorularına ciddi ve içten yanıt verdiği
2. Araştırmacı tarafından hazırlanan ve kapsam geçerliği konu alanı uzmanlarınca kontrol edilen görüşme sorularının araştırmanın amaca uygun şekilde katılımcıların görüşlerini ortaya çıkardığı varsayılmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Antalya ili Muratpaşa İlçesi sınırları içinde Kampüs Kolejinde görev yapan özel ortaokul ve lise öğretmenleri ile onlardan elde edilen derinlemesine görüşme kayıtlarıyla ve görüşmeleri destekleyen belgelerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Uzaktan Eğitim: Zamandan ve mekândan tamamen bağımsız bir şekilde öğrencinin ve öğretmenin okula gelme zorunluluğu olmaksızın mevcut var olan iletişim araçları ve bilgisayar teknolojileri ile tamamen sanal ortamda çevirim dışı veya canlı, görüntülü, sesli olarak derslerin işlendiği, katılımcının istediği zaman bunları tekrar izleyebileceği ve görüntüleyebileceği, bir eğitim sistemidir.

Özel okul: Millî Eğitim Bakanlığı'nın gözetim ve denetimi altında olmak şartıyla 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu doğrultusunda yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerce açılmış ve bir ücret karşılığında hizmet veren öğretim kurumlarıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın problemine dayanak oluşturan kuramsal çerçeve açıklanarak, alanyazın taraması kapsamında, araştırmanın temel değişkenleri ile ilgili kuramsal temeller, kavramlar ve kavramsal ilişkiler ele alınmış ve araştırmanın problemiyle ilgili olduğu düşünülen çalışmalar, araştırma problemiyle ilişkilendirilerek açıklanmıştır.

2.1. Eğitim

Eğitimi tanımlamadan önce onun farklı işlevleri olduğunu bilmek gerekir. Eğitim hem insanı canlandırıcı güce sahiptir hem de insanların idealler oluşturmalarına destek verip onların hayatı anlamlandırabilmesini ve hayat biçimlerini keşfedebilmelerini sağlar (Bilhan, 1991).

Ertürk'e göre "Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" (Ertürk, 1984). Bu tanımdan özellikle eğitimin planlı, bireysel ve süreç dayalı bir etkinlik olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitimin birçok tanımı yapılagelmiştir bu tanımların ortak noktası, eğitim sonucunda kalıcı izli istendik bir davranış değişikliğinin oluşmasıdır.

2.2. Uzaktan Eğitim

Eğitim, sürekli gelişen ve yaşayan bir süreçtir. İnsan hayatında önemli bir yere sahip olan eğitim, bireyi etkileyen her türlü şeyden etkilenir. Bu doğrultuda teknolojinin hayatımızın her anını derinden etkilediği ve insanların teknolojik cihazlar aracılığıyla her geçen gün daha fazla bilgi ile karşılaştığı bilinmektedir. Günümüz ekonomisini bilgi ve teknoloji ekonomisi olarak isimlendirecek olursak; Tüm toplumların amacı, bilgi teknolojilerinden eğitimden sağlığa her alanda yararlanarak insan kaynaklarını geliştirmek ve yaşam boyu eğitimi ön planda tutarak kendilerine yer bulmaya çalışmaktır (Arı, 2010).

Günümüzde ülkeler, farklı coğrafi şartlarda farklı kültürler ile yaşayan insanların fiziksel ve ruhsal açıdan bir doyuma ulaşabilmesi için eğitimi değişik

unsurlarla zenginleştirmeye çalışmaktadır. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, var olan eğitimi daha kaliteli bir şekilde sunmak ve zenginleştirmek gibi önemli çalışmalar ise ülkelerin önemsedikleri konulardır. Yaşam boyu öğrenme hedefini tüm kuşaklara aşılacak isteyen ülkeler, 21. yüzyıl becerileri ile donatmak istediği insanları uzaktan eğitim ile tanıştırmaya başlamıştır. Sürekli kendini yenileyen uzaktan eğitim teknolojisi, öncelikle gelişmiş ülkeler ardından da gelişmekte olan ülkeler için iyi bir fırsattır.

Günümüzde bilişim teknolojileri araç ve gereçleri eğitimin yapısını değiştirmekte, farklı eğitim programları öğrenme öğretme modellerinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Eğitimde teknolojiye faydalanan eğitimciler bu uygulamaların yaygınlaştırılması gerekliliğini savunurlar. Bu uygulamaların başında ise uzaktan eğitim gelir (İşman, 2011). Uzaktan eğitim dünyanın her yerinde uygulanmaktadır ve son yıllarda kapsamı çok büyük ve hızlı bir şekilde gelişmiştir. Birçok ulusal eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası ve başlı başına bir akademik disiplin haline gelmiştir. Alanla ilgili yapılan araştırmalar, şu anda uzaktan eğitimin uygulamasını geliştirmek için kullanılan ile ilgili bir teori bütünü üretmiştir (Holmberg, 1995).

Uzaktan eğitim kavramı tamamen eş anlamlı olmayan farklı tanımları içermektedir. Uzaktan eğitim alanındaki bu kavramlardan bazıları; mektupla eğitim, ev performansı, açık hava çalışması, uzaktan eğitim ve uzaktan öğretimdir. Uzaktan eğitim, her biri öğrencilere tavsiyede bulunan, öğrenci başarısını gözlemleyen ve öğrenilen materyalleri gösteren bir öğretmen ekibi tarafından desteklenen kendi kendine çalışmanın sistematik bir düzenlemesidir. Ayrıca uzaktan eğitim, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki eğitimsel iletişimin büyük bir kısmının gerçekleşmediği, eğitim sürecini desteklemek ve yapılandırmak için öğretmen ve öğrenciler arasındaki iki yönlü etkileşimin uzaktan yürütüldüğü ve teknolojinin çift yönlü iletişimin kullanıldığı bir eğitimidir (Kaya, 2002). Diğer bir tanıma göre ise, uzaktan eğitim, farklı yerlerdeki öğrenci ve öğretim elemanlarının iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile öğrenme ve öğretme faaliyetlerini yürüttüğü bir eğitim sistemi modelidir (İşman, 1998). Usun'a (2006) göre uzaktan eğitim; yazılı ve basılı materyaller, sesli yardımlar, öğrenme-öğretme aşamalarında, çoğu öğretme-öğrenme etkinliğinde kaynak ve alıcının farklı ortamlarda bulunduğu, alıcılara yaş açısından “bireysellik, esneklik ve bağımsızlık” fırsatı sunan, , amaç, zaman, yer ve öğretim yöntemi, eğitim teknolojisinin, yüz yüze eğitim ve iletişim gibi materyal, araç, teknoloji ve yöntemlerin

kullanıldığı ve kaynak ile alıcılar arasındaki etkileşimin sağlandığı planlı ve sistemli bir uygulamadır (Kaya, 2002). Kısaca, uzaktan eğitim, öğretme ve öğrenme bileşenlerini bir araya getiren bir kavram olduğunu söyleyebiliriz.

Mektuplaşma ve çeşitli yazışmalarla başlayan uzaktan eğitimde süreç içinde radyolardan, kablolu telefonlardan ve son olarak da bilgisayardan yararlanılmıştır. 21. yüzyılda ise artık tamamen internet tabanlı uzaktan eğitim araçları kullanılmaya başlanmıştır. Çoklu ortam sağlayıcıları sayesinde ise herkesin aynı anda bağlanabildiği sanal sınıflar etkileşimli bir ders ortamı sağlamaktadır. Öğrenciler adeta bir sınıf ortamında ders gördüğünü hissedecek şekilde uzaktan eğitim platformlarını kullanmaya başlamıştır.

Uzaktan eğitim öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu oldukları, teknolojik araçlar sayesinde farklı mekân ve zamanlarda kendilerinden çok uzak bireyler ile iletişim kurabildikleri bir hâl almıştır. Mesafelerin azalması zamandan tasarruf ve daha az maliyet uzaktan eğitimi mevcut okulların bir adım önüne taşımış, kimi zamanda örgün eğitime katkıda bulunan bir hâl almıştır (Kesim, 2010).

Türk eğitim sisteminde ekonomik nedenler, nüfus artışı, alt yapı eksikliği gibi olumsuz koşullar uzaktan eğitimin önünü açmış öğrenciler tarafından uzaktan eğitimin benimsenmesi söz konusu olmuştur. Oluşturulan sanal sınıflarda ekstra bir insan gücü gerekmediğinden maliyet azalmıştır. Günümüzde insanlar uzaktan eğitim sayesinde böylelikle yaşam boyu eğitim alabilir hâle gelmişlerdir (İşman, 2011).

Günümüzde salgın hastalık, savaş, deprem, doğal afet gibi durumlarda örgün eğitimin devam edemediği koşullar oluştuğunda uzaktan eğitim daha cazip hâle gelmektedir. Sanal sınıf uygulamaları farklı kültüre ait insanların bir araya gelmelerini sağlamaktadır. Hem kültür alışverişi hem de öğrenme ortamları sunan uzaktan eğitim, 21. yüzyılın vazgeçilmez eğitim modelleri arasına girmiştir.

Zaman kavramının önemli bir mefhum olduğu günümüzde uzaktan eğitim uygulamaları çeşitlenmiş ve daha da yaygınlaşmıştır.

2.2.1. Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Uzaktan eğitimin başlangıcı 1700’lü yıllara kadar götürülebilir. Mektuplaşma yoluyla başladığı bilinen uzaktan eğitim, 20 Mart 1728 tarihinde bir dönüm noktasıyla tüm dünyaca tanınır olmuştur. Bu tarihlerde Boston Gazetesi “Steno Dersleri”nin verileceğini ilan etmiş ve bu derslerin uzaktan eğitim aracılığı ile yapılabileceğini

belirtmiştir. Derslerin 1833 yılında mektuplaşma yoluyla başlaması bir dönüm noktası olmuştur (Alkan, 1987).

Almanya da uzaktan eğitim noktasında öncü ülkeler arasında yer almaktadır. Uzaktan eğitim uygulamalarının temelleri 1856 yılında atılmış, “Tele Colleg”, “Schulfernsehen”, “Fern Universitat” ve “Deutsch Institut Fur Fernstudien” gibi uzaktan eğitim kurumları günümüze kadar gelmiştir. Fransa'da uzaktan eğitime önemli bir yatırım yapılmış ve ilk çalışmalar 1907 yılında yapılmıştır. 1939 yılında Fransa'da Uzaktan Eğitim Merkezi resmi olarak kurulmuş ve halka hizmet vermeye başlamıştır. Aynı şekilde bu yıllarda Rusya'da uzaktan eğitime yönelik farklı proje ve uygulamalar geliştirilerek kamuoyuna sunulmuştur (Antalyalı, 2004: 8).

Uzaktan eğitim 18. yüzyılda başlayınca ilk başlarda günün şartlarına göre şekillenmiştir. Uzaktan eğitimle mektuplaşarak eğitimin başladığı dönemde ki bu Tanzimat Dönemine denk gelmektedir, uzaktan eğitimin temelleri atılmaya başlanmıştır. Günümüzde uygulanan uzaktan eğitimin kaynağının mektuplaşarak öğretmeyle başladığını da söyleyebiliriz.

Çevrim içi eğitimin başladığı günümüz koşullarında öğretmen ve öğrenciler derslerini uzaktan eğitim yoluyla alıp verebilmektedir. Çevrim içi uygulamalar sayesinde öğrenciler, örgün eğitimdeki gibi öğretmenleriyle etkileşime girebilmekte, onlara soru sorup onlardan cevap alabilmektedirler. Ayrıca fiziken katılım mümkün olmadığında devamsızlık yaşayan öğrenciler bu durumdan kurtulmuş, kaçırdıkları dersi tekrar izleyebilme imkânına kavuşmuştur. Bu bağlamda öğrenciler, uzaktan eğitimin ilk başladığı süreçteki davranış kalıplarını teknolojiyle birleştirerek yeni bir sentez yaratmışlardır.

İnternet teknolojisini kullanarak yüz yüze eğitime benzer bir biçimde sanal ortam üzerinden bir araya gelen öğretmen ve öğrenciler eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürebilmektedirler. Ayrıca öğrenciler tıpkı okulda olduğu gibi öğretmenleriyle sınıf içi uygulamalarda yaptıkları soru sorma, etkinlik düzenleme faaliyetlerine devam edebilmektedirler. Çevrim içi derslerde ders kaydı alındığından öğrenciler dersleri tekrar tekrar izleyebilmektedirler.

Türk Dil Kurumu (2020), uzaktan eğitimi “Öğrenci ile öğretmenin yüz yüze olmadan çeşitli iletişim araçları kullanılarak belli bir merkezden yapılan eğitim biçimi” şeklinde tanımlamıştır. Bu tanım, hem günümüz uzaktan eğitimini hem de üç asır önceki uzaktan eğitimi kapsamaktadır. Günümüzde iletişim aracı olarak internet,

bilgisayar, telefon ve tablet kullanılırken, geçmişte de mektup, gazete ve radyo gibi iletişim araçları kullanılarak eğitim verilmiştir.

İşman (2008) uzaktan eğitimin tarihsel gelişimini beş evreye ayırmıştır: Mektup öncesi uzaktan eğitim dönemi, materyallerin posta yoluyla gönderildiği dönem, radyo ve televizyon ile eğitim dönemi, video konferans dönemi, son olarak bilgisayar ve fiberoptik bilişim teknolojilerinin kullanıldığı dönem.

Tüm bunlar değerlendirildiğinde uzaktan eğitim teknolojilerinin sürekli güncellendiğini ve güncellemeler sayesinde öğrenci merkezli bir uygulamaya dönüştüğü anlaşılmaktadır. Öğrenciler gerçek sınıf ortamındaymış gibi derse aktif bir şekilde katılabilmektedir. Sonuç olarak mektup öncesi dönemle başlayan uzaktan eğitim, bugün gerçek sınıf ortamını aratmayacak nitelikte öğrenci merkezli uygulamaları sağlamaktadır. Artık uzaktan eğitim, sanal sınıfların öğrenci ve öğretmenlerle daha aktif bir şekilde bulunduğu ortamları sunmaktadır. Belki de günümüzde varlığını sürdüren fiziksel sınıfları yakın bir gelecekte ortadan kaldıracaktır (İşman, 2008).

2.2.2. Uzaktan Eğitimin Özellikleri

Geleneksel eğitim kurumları kurumsallık kavramını terk ettikten sonra, uzaktan eğitim fikri yeni bir eğitim fikri olarak kendisine yer bulmuştur. Böylece uzaktan eğitimin önemi anlaşılmıştır. Uzaktan eğitimin bazı özellikleri, uzaktan eğitimin yenilikçi bir yaklaşım olduğunu göstermektedir. Bu özellikler şunlardır (Holmberg, 1995):

- Öğretmenin yardımı olmadan öğrenebilen öğrencilerin desteklenmesinin başlangıç düzeyindeki öğrencilerin geleneksel yeterlilikleri yerine eğitim düzeyinde oluşturulabileceği yönünde ortaya atılan fikirler.
- Öğrenme materyallerinin veya diyalogların sunumu için dijital iletişim araçlarının uygun kullanımı,
- İnsanların öğrenmesi için uygulanabilecek etkinliklerin kesintisiz olarak yaygınlaştırılması için kullanılan yöntemler; öğrencilerin yaşam koşullarına ve ekonomik düzeylerine göre iletişim araçlarını ve sunum biçimlerini düzenlemek,
- Bire bir eğitimde çoğunlukla örtüşen bölgesel sorunlar gibi idari emir ve engellerin belirli sürelerle bağlı olarak eğitim kurumları ile ortadan kaldırılması,

- Uzaktan eğitimin teknikleri ve kararlılığı, aktif veya pasif kişilere farklı iş olanakları sunması.

Eğitimin uzaktan yürütüldüğü, yukarıda belirtilen özelliklerin tam olarak kullanılabileceği etkinliklerde göreve başlayan öğrenciler, etkinliklerine devam etmeleri ve bitirmeleri çalışma olanaklarına, sağlığına, ev yaşamına, beklenen zamanlardaki etkinliklerine bağlı olarak bireysel veya toplu öğretimde karşılaşılan tüm sorunlara bağımlı olmadan gerçekleştirilebilir. Sonuç olarak, uzaktan eğitimde iki düşünce okulu vardır. Bu konular arasında kişisel aktivite ve bireyselliği aktif olarak vurgular ve kitlesel izleyicilere ücretsiz eğitim vermeyi amaçlar. Diğeri ise daha çok sınıf içi ya da toplu öğretimi uygun bir etken olarak uygulayan ve net etkinlik fikriyle paralellik gösteren kurumlardır (Kaya, 2002). Bireyler arasında değerlendirildiğinde bireyler bağımsızdır. Kişi kendi alanını, tekniğini ve olayın işleyişini belirler. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için çalışma grupları objektif olarak belirlenir. Bunlar çoğunlukla çalışan yetişkin gruplarıdır. Yazılı kaynakların veya eğitim merkezlerinin bir kanaldan çıkması uygulamanın ekonomisi açısından önemlidir. Verilen tüm kaynaklardan örnek vermek gerekirse; Her bireyin öğretmenden, materyallerden veya yazılı kaynaklardan faydalanması sağlanır. Bu, öğrenci başına maliyeti düşürür. Bireyin kendi kendine öğrenmesini sağlayacak materyallerin ve öğretim yöntemlerini sağlayacak şekilde planlanmış kaynakların sağlanması önemlidir (Özdil, 1986).

2.2.3. Uzaktan Eğitime Uyum

Ulusal ve uluslararası alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin herhangi bir eğitim teknolojisini kullanmalarının temel nedeni, o teknolojiye karşı duydukları güven ve tutumlarıdır (Klerk Wolters, 1989). Vishwanah ve Goldhaber (2003) teknolojik materyallere uyum kararını etkileyen faktörleri incelediklerinde, bu uyumun tutumla pozitif bir ilişkisi olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğretmen teknoloji konusundaki yeterliliğinden emin ise yeniliğe uyum sağlamak ister ve harekete geçer. Ancak kendine güvenmezse teknolojiye direnir, pasif davranır ve çeşitli bahanelerle kaçır (Demir, 2006). Bu nedenle eğitimde teknolojik gelişmeyi artırmak için öğretmenler için teknolojik eğitime önem verilmeli (Sharpe, 2004; Tsitouridou ve Vryzas, 2004) ve eğitim teknolojilerini kullanma becerilerini kazanmaları teşvik edilmelidir. Krathwohl, Bloom ve Bertram (1964), bir kişinin herhangi bir konuda olumlu hareket etme eğiliminde ne kadar kendine güvenirse, o konuyla o kadar

ilgileneceğini öne sürmüştür. Böylece, teknolojiye karşı olumlu bir tutuma sahip olan kişilerin, olumsuz bir tutuma sahip olanlardan daha başarılı olacağı görüşü ortaya çıkmaktadır (Bame, Dugger, deVries ve McBee 1993). Ardies, De Maeyeri, Gijbels ve Van Keulen (2014), öğrencilerin ve eğitimcilerin herhangi bir eğitim teknolojisine yönelik tutumlarının, teknolojiyi ne ölçüde kullanmaya ihtiyaç duyduklarını ölçmek için de kullanılabileceğini öne sürmektedir. Alan yazındaki araştırmalar da olaya yönelik olumlu tutumların kişinin bir konu hakkındaki bilgisi arttıkça davranışlarına uyma konusunda daha dikkatli ve ciddi bir sürece yol açtığını göstermektedir (Petty ve Cacioppo, 1996). Diğer bir deyişle, eğitimcilerin teknoloji, gelişimi ve bilgisi hakkındaki kişisel görüşleri, sınıfta teknolojiyi aktif ve verimli kullanmalarını güçlü bir şekilde etkiler.

2.2.4. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yanları

İnternet sayesinde içinde bulunulan zaman ve mekândan bağımsız olarak öğrenme ve öğretme faaliyetleri gerçekleştirilebildiği gibi bu öğrenme ve öğretmeler daha eşit ve süreç içindeki kişilerin kendi seçimleri doğrultusunda ve klasik eğitimde konuşmaya çekinen sıkılgan bireylerinde bu süreçte derslere katılım ve konuşma fırsatı bulabileceği bir hal almıştır (Çengel, 2014).

Uzaktan eğitimle daha büyük kitlelere eğitim verme kolaylaşmakta ve eğitimden yararlanmak isteyenlere farklı seçenekler sunmaktadır. Bununla birlikte eğitim için harcanan gider her türlü yazılı kaynak masrafı ortadan kalktığı için azalmakta ve eğitim programlarında belirli bir standart oluşturmaktadır. Uzaktan eğitimle öğrenci istediği ortamda eğitim görebilirken sınıf ortamını zorunlu kılmamaktadır. Daha fazla uzmandan yararlanabilirken kendi öğrenmelerinden sorumlu olmayı, bireysel öğrenmeyi teşvik eder (Kaya, 2002).

2.2.5. Uzaktan Eğitimin Sınırlıkları

Uzaktan eğitimin birçok farklı yönü olan bir sistem olmasına rağmen bazı olumsuz durumları da beraberinde getirir. Özellikle uzaktan eğitimi tercih edeceklerin mali yönden zorlanması bu teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması önündeki en büyük engeldir.

Maddi engeller dışındaki uzaktan eğitimi engelleyen diğer etmenler ise internet ortamında yaşanan teknik sorunlar, bu sorunlar nedeniyle öğretmen ve öğrenci

arasında bağlantı problemleri, uzaktan eğitimle ilgili yeterli bilgi birikimi olmayan bireyler ya da bilgisayar ve internet gibi teknolojik konularda bilgi sahibi olmayan öğrenci ve öğretmenler nedeniyle sorunlar yaşanabilir (Altıparmak, 2011).

Karşılıklı ilişkilerin kolaylıkla sağlanamaması, bireyselliği destekleyerek sosyalleşmeyi engellemesi, bireysel öğrenme yeteneğine ve alışkanlığına sahip olmayan öğrenciler için yeterince yardım sağlamaması ve uygulamaya dönük derslerde yeterince yararlanamama gibi sınırlıklarda görülmektedir (Akyürek, 2020).

1998-2002 yılları arasında yaptığı araştırmalarda Berge, Mrozowski, Muilenburg ve Cho uzaktan eğitim konusunda karşılaşılan sınırlılıklar 10 faktör altında gruplandırmışlardır. Bu faktörler, kapsamlı ve kullanışlı bir sınıflandırma sistemi oluşturur. Bunlar aşağıdaki gibidir;

1. Teknik uzmanlık,
2. İdari yapı,
3. Değerlendirme/etkililik,
4. Organizasyonel değişim,
5. Sosyal etkileşim ve kalite,
6. Öğrenci destek hizmetleri,
7. Teknolojik tehdit,
8. Erişim,
9. Telafi ve süresi

10. Yasal konular (Berge, 1998; Berge, & Mrozowski, 1999; Berge & Muilenburg, 2000; Berge & Muilenburg, 2001; Cho & Berge, 2002; Muilenburg & Berge, 2001).

2.3. Türkiye’de Covid-19 Salgını ve Uzaktan Eğitim

Ülkemizde 11 Mart tarihinde ilk vakanın görülmesinin ardından öğretmen, öğrenci ve velilerin sağlığı düşünülerek 16 Mart tarihinde Covid-19 tedbirleri kapsamında okulların iki haftalığına kapatılması öngörülmüştür. Türkiye’de okullarda yüz yüze eğitim öğretime ara verilmesiyle MEB uzaktan eğitim verebilmek için Eğitim Bilişim Ağı’nın (EBA) altyapısını güçlendirmiş ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile işbirliği yaparak süreci yürütme kararı almıştır. MEB haftalık ders programı hazırlayarak 1. Sınıftan 12. Sınıfa kadar olan sınıflar için EBA TV İlkokul, EBA TV Ortaokul, EBA TV Lise ders anlatımları yayınına başlamıştır. Uzaktan eğitim

programında 09.00 ile 12.30 arasında her sınıf düzeyinde ders anlatımları yapılmıştır. Öğrenciler EBA platformunu kullanarak okuduklarını sınıf kademesine göre ders programını televizyondan takip etme imkânı bulmuşlardır.

2020-2021 eğitim öğretim yılını başında 31 Ağustos-18 Eylül 2020 arasında uzaktan eğitim yoluyla bir önceki dönemden kalan konu ve kazanımlara yönelik eğitim programı uygulayacağını duyurmuştur (MEB, 2021). Genelge kapsamında da uzaktan eğitim faaliyetleri 18 Eylül'den sonra Hibrit eğitim modeline yakın bir uygulama ile okullar kademeli bir şekilde eğitim öğretime açılmıştır. Hibrit eğitim modeli; uzaktan eğitim uygulamaları ile yüz yüze eğitim uygulamalarının bir arada yürütülmesidir.

Hibrit eğitim modeli uygulaması ile öğrenciler 2 gruba bölünmekte her grup haftanın iki günü okula gitmekte ve bir günde uzaktan eğitim ile eğitim öğretimlerine devam etmekteydi. Birinci grup pazartesi ve salı günü, ikinci grup ise Perşembe ve Cuma günleri okula giderken çarşamba günleri ise tüm sınıf çevrimiçi dersler ile öğretmenleriyle ders yapmaktaydı. Ancak bu uygulama 17 Kasım 2020 itibariyle son bulup tekrar uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu süreçte öğretmenlerin EBA platformu aracılığıyla Zoom, Google Meet ve Skype gibi uygulamaları kullanarak öğrencilere erişimler sağlanmış ve canlı dersler yapılmıştır. Bu süreç 2020-2021 eğitim öğretimin sonuna kadar sürmüştür. (MEB, 2020d; MEB, 2021).

Milli Eğitim Bakanlığı her ne kadar uzaktan eğitim yapmak için Eğitim Bilişim Ağı (EBA)sistemini devreye koymuşsa da alt yapı, internet sıkıntısı, teknolojik eksiklikler gibi sebeplerden dolayı her öğrenci uzaktan eğitim imkânından tam olarak faydalanamamıştır. Bu problemlerin yanı sıra ders veren öğretmenlerin yeni sisteme uyum sağlamakta yaşadıkları problemlerde eklenebilir.

2.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar konusunda son yıllarda yapılan yurt içi ve yurt dışı araştırmalardan örnekler verilmiştir.

2.4.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Kocayigit ve Uşun'un (2020) öğretmenlerin uzaktan eğitimin yönelik tutum düzeylerini belirlemeye yönelik yaptıkları araştırmada, Burdur ilinde görev yapan 204 öğretmen ile nicel bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Yapılan çalışmada öğretmenlerin kişisel özellikleri ve uzaktan eğitim ile ilgili tutumları incelenmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin büyük bir kısmının uzaktan eğitim konusunda çok az şey bildikleri, üçte birinin uzaktan eğitim hakkında yeterince bilgisi olduğu ve az bir

kısımının da uzaktan eğitim hakkında daha önce tecrübeleri olduğunu saptamışlardır. Uzaktan eğitimin önemi konusunda ise birinci olarak eğitime ulaşamayanlar için gerekli olduğu çıkmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime bakış açılarının yüksek oranda olumlu olduğu sonucunu da vurgulamışlardır. Uzaktan eğitimin alt değişkenlere (cinsiyet, branş, yaş, mesleki kıdem vb.) göre farklılık olmadığı sonucuna varmışlardır.

Ülkü'nün (2018) Bolu ilinde ilkokulda görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını belirlemek için yaptığı çalışmada 355 öğretmene uzaktan eğitimin avantajlarını ve sınırlılıklarını tespit etmek için uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği uygulamıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin kişilik özellikleri (yaş, cinsiyet, kıdem yılı vb.) yönünden anlamlı farklar olmadığını, sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri arasında da anlamlı bir fark olmadığını, öğrenim durumu faktörüne göre ise farklılık olduğu tespit etmişlerdir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim hakkında bilgi olup olmamaları açısından farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Ağır (2007) öğretmenlerin uzaktan eğitim teknolojilerine karşı olan tutumları belirlemek için bir araştırma yapmıştır. Araştırma Balıkesir ilinde özel ve resmi ilköğretim okullarında görev yapan 238 öğretmenle yürütülmüştür. Öğretmenlerin uzaktan eğitime karşı tutumlarını farklı alt faktörlere (cinsiyet, yaş, çalıştığı kurum, branş) göre çok değişmediği ve olumlu olduğu ortaya koymuştur. Mesleki kıdeme göre ise anlamlı bir farklılık gösterdiğini, 0-5 yıl arası çalışan öğretmenlerin daha olumlu baktığını ifade etmiştir. Uzaktan eğitime karşı bilgi sahibi olunmasıyla tutum arasında anlamlı fark olduğu sonucuna varmıştır.

Sayan (2020) salgın döneminde öğretim görevlilerinin uzaktan eğitimi uygulamalarını değerlendirmeleri amacıyla bir çalışma yapmıştır. İstanbul İlinde devlet ve vakıf üniversitelerinde ders veren 124 öğretim görevlisi ile çalışmayı sürdürmüş verileri 45 sorulu anket yolu ile toplamıştır. Öğretim görevlilerinin büyük çoğunluğu uzaktan eğitimin uygulamalı eğitimde yararlı olamayacağını ifade etmişlerdir. Yine büyük çoğunluğu teknolojik destek ve kullanılan yazılım konusunda sıkıntıları olduğunu ve teknik desteğe ihtiyaç duyduklarını dile getirmişlerdir. Öğretim görevlilerinin derse hazırlık ve motivasyon konusunda ise tamamı internetten ders vermeyi sevmedikleri ve uzaktan eğitimden memnun olmadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Fidan'nın (2020) yaptığı çalışmada salgın döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitimle ilgili görüşleri nitel araştırma tekniği ile incelenmiştir. Araştırma Ankara ili

Yenimahalle ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleriyle yürütülmüştür. Elde edilen görüşme sonuçlarına göre öğretmenler uzaktan eğitimin akademik ve sosyal yönden olumlu, internet konusunda ise olumsuz olduğunu belirtmişlerdir. Teknoloji, motivasyon, rahatlık ve anne-baba açısından hem olumlu hem de olumsuz yönleri olduğu sonucuna varmıştır.

Duban ve Şen (2020) salgın dönemine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla 72 sınıf öğretmeni adayının katıldığı ve görüş belirttiği bir çalışma yapmışlardır. Araştırma verilerine göre öğretmen adaylarının salgının yayılmaması açısından okulların kapatılması ve uzaktan eğitime geçilmesini olumlu buldukları sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmen adayları bu süreçte öğretmen ve ailelerin çocuklara destek vermeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

Kurnaz, Kaynar, Şentürk-Barışık ve Doğrukök (2020) uzaktan eğitim sürecinde yönelik öğretmen görüşlerini incelemek için farklı il ve ilçelerde bulunan değişik branşlarda olan 418 öğretmenin dahil olduğu bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinin il veya ilçeye, okul kademesine, cinsiyete, branşa, sınıf seviyesi gibi değişkenlere göre farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.

Ünal ve Bulunuz (2020) öğretmenlerin uzaktan eğitim tecrübelerini incelemek için bir araştırma yapmışlardır. Bu amaçla 10 fen Bilimleri öğretmeninin katılımıyla nitel bir çalışma yapmışlardır. Elde edilen veriler incelendiğinde öğretmenlerin EBA'yı aktif olarak kullandıklarını, canlı derslerin daha faydalı olduğunu, uzaktan eğitimin ilk zamanlarında internet sıkıntısı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sürecin en sıkıntılı kısmının ise derse çeşitli sebeplerle katılamayan öğrencilerin konulardan eksik kalmaları olarak belirtmişlerdir. Sonuç olarak uzaktan eğitimin artık eğitimin içinde hep olacağı ve bu tür uygulamaların verilecek desteklerle güçlendirilmesi gerektiği önerilmiştir.

Alper (2020) salgın döneminde uzaktan eğitim ile ilgili bir durum çalışması yapmıştır. Bu çalışma Ankara ilinde özel okulda çalışan 71 öğretmenle yürütülmüştür. Veriler analiz edildiğinde öğretmenlerin bu sürece çabuk adapte olduğu, teknolojiye çabuk uyum sağladıkları, daha hızlı ders anlatabildiklerini, öğrencilerin daha dikkatli ders dinledikleri gibi olumlu yönlerini; yüz yüze olamama ve sürekli ekran önünde olma gibi olumsuzlukları bulunduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu süreci başarıyla yürüttükleri sonucuna ulaşmıştır.

2.4.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Aliyyah vd. (2020) Endonezya'da salgın döneminde ilkokul öğretmenlerinin çevrimiçi öğrenme algılarını araştırmak için bir çalışma yapmıştır. Veriler, ilkokullarda 67 sınıf öğretmeni ile yapılan anketler ve yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Analiz sonuçlarında öğretim stratejileri, zorluklar, öğretmenlerin desteği ve motivasyonu olmak üzere dört ana tema bulunmuştur. Sonuç olarak çevrimiçi öğrenmenin başarısı, teknolojinin müfredata uygun olarak hazır olması, hükümetin desteği, okullar, öğretmenler, ebeveynler ve toplum dahil tüm paydaşların desteği ve işbirliğiyle kolayca üstesinden gelindiği sonucuna ulaşılmıştır.

Alea, Fabrea, Roldan, ve Farooqi (2020) Filipinler'deki öğretmenlerin COVID-19 salgını hakkındaki farkındalıklarını ve okulların salgına hazır olma konusundaki görüşlerini ve uzaktan eğitiminin yürütülmesindeki zorluklara verdikleri yanıtı incelemişlerdir. Bu çalışma için ilgili anketler öğretmenlere e-posta yoluyla gönderilen Google formlar aracılığıyla gerçekleştirilmiş ve gelen 2300 sonuç değerlendirilmiştir. Sonuçlar, öğretmenlerin COVID-19 salgının sonuçların farkında olduklarını, öğretmenin demografik özellikleri ile COVID-19 farkındalığı arasındaki bir ilişki olmadığını, bununla birlikte, öğretmen tecrübesinin ve uzmanlığının uzaktan eğitime hazır olma ile çok güçlü bir şekilde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmenlerin coğrafi konumu, uzaktan eğitim eğitime uyum sağlamaya hazır olma ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin cinsiyeti, kıdem yıllarının uzunluğu ve coğrafi konumu, uzaktan eğitime hazır olmalarıyla önemli farklılıklara sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Marek, Chew ve Wu (2021), Covid-19 salgınında geçilen uzaktan eğitimde yükseköğretim fakültelerinin deneyimlerini araştırmak için dünya çapında bir anket gerçekleştirdiler. Ankete 418 katılımcının çoğu, yüz yüze sınıflara göre çok daha yüksek iş yükü ve stres yaşadığını, daha önce uzaktan eğitim tecrübesi olanları daha az etkilendiklerini belirttiler. Yarısından azı okul tarafından sağlanan sistemi kullandığını, çoğunu ise başka programlar kullanarak ders anlattıklarını ifade etmişlerdir. Ankete katılanlar, çabuk adaptasyon ve iyi planlama ile öğrencilerine daha iyi hizmet ettiklerini söyledi. Öğretmenlerin kişisel tecrübelerine göre uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri arasında büyük farklılıklar olduğu ve araştırmanın uzaktan eğitim konusunda diğer araştırmalara ışık tutacağı sonucuna varmışlardır.

Rizaq ve Sarmini (2021) Endonezya'da, ortaokul öğretmenlerinin ve öğrencilerin Covid-19 salgını sonrası eğitime ilişkin bakış açılarını incelemek

amacıyla nitel bir çalışma yürütmüşlerdir. Endonezya'daki 5 ilden 40 öğretmen ve 28 öğrenciyi kapsayan çevrimiçi anketler dağıtılarak araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre dört konuya vurgu yapmışlardır. İlk olarak uzaktan öğrenmenin klasik öğrenmedeki bazı değerleri tam olarak karşılayamadığını, ikinci olarak doğrudan etkileşimdeki bir çok değer kaybaldığını, üçüncü olarak uzaktan eğitimin sürdürülebilmesi için kaynak ve alt yapının hazır olması, son olarak da gelecekte kullanılacaksa en iyi yöntemin karma (uzaktan ve yüz yüze eğitimin beraber uygulandığı) yöntem olacağı sonucuna varmışlardır.

Van der Spoel, Noroozi, Schuurink ve Van Ginkel (2020) öğretmenlerin uzaktan eğitimden beklentileri ve deneyimleri hakkında bir çalışma yapmışlardır. Araştırma Hollanda'da 200 öğretmenin katılımıyla iki anket yaptırılarak gerçekleştirilmiştir. Anket sonuçlarına göre öğretmenlerin salgın sonrası dönemde derslerinde teknolojiyi kullanmaya ilişkin algılarında önemli bir değişiklik olduğunu göstermiştir. Öğretmenlerin cinsiyeti ve teknolojiyi kullanımıyla ilgili önceki deneyimlerin küçük bir fark oluşturduğu görülmüştür. Bu çalışmanın bulguları, öğretmenlerin kişisel özellikleri, teknolojiyi öğretimde uygulama niyetleri, uzaktan eğitimdeki olumlu veya olumsuz tecrübeleri gibi etmenler öğretmenlerin mesleklerini daha iyi yapmalarına etki etmektedir. Gelecekteki araştırmalar, öğretmenlerin mesleklerini daha iyi yapabilmeleri için eğitim uygulamalarına teknolojiyi adapte etmenin yollarını bulmaları sonucuna varmışlardır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, kullanılan araştırma modeli ve deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile yorumlanması başlıkları altında verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli ve Deseni

Araştırma nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni tasarlanmıştır. Fenomenolojik bir araştırma, insanların deneyimledikleri şeylere ve olayları nasıl deneyimlediklerinin tanımına odaklanan bir araştırmadır. Fenomenolojik çalışmanın temel amacı, kişinin zihninde ne olduğunu, yani yaşanmış deneyimlerin algısının özünü ortaya çıkarmaktır (Creswell, 1998; Patton, 1990). Fenomenolojik bir çalışma, bir kavram veya olgunun çeşitli bireylerinin yaşadığı deneyimlerin anlamını tanımlar. Başka bir deyişle, olguya değil, o olgu ile ilgili deneyime odaklanır. Sonuç olarak, fenomenoloji araştırmacıları insan yaşamındaki bilinçli yapıları araştırır ve ortaya çıkarır. (Polkhome, 1989).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmada nitel araştırmada kullanılan gönüllük esasına dayalı olarak amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem tekniği kullanılmıştır.

Bu örnekleme tekniği belirli araştırmanın amacına uygun olarak kriterleri taşıyan bireylerin araştırma kapsamına alınmasını kapsar (Palys, 2008). Antalya ili Muratpaşa ilçesi bulunan Kampüs Koleji Ortaokul ve Anadolu Lisesinde çalışmakta olan 44 öğretmeni araştırmanın evrenini oluşturmaktadır (Tablo 3.1.).

44 branş öğretmeninden ölçüte uyan (Lise ve Ortaokulda kadrolu çalışan) gönüllü olan 13 branş öğretmeni örneklem olarak seçilmiştir. Katılımcılar belirlenirken ölçüte uyan farklı branşlardan (sosyal, fen, beden eğitimi ve görsel sanatlar) gönüllü öğretmen olacak şekilde belirlenmiştir ve örneklem 13 branş öğretmeninden oluşmuştur. (Tablo 3.1.)

Tablo 3.1. Katılımcılara İlişkin Bilgiler

Katılımcı	Yaş	Kıdem	Cinsiyet	Branş	Çalıştığı Okul
A	33	5 yıl	Kadın	Beden Eğitimi	Lise
B	28	6 yıl	Kadın	Biyoloji	Lise
C	32	8 yıl	Erkek	Coğrafya	Lise
D	43	10 yıl	Kadın	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Lise
E	47	20 yıl	Kadın	Fen Bilimleri	Ortaokul
F	30	7 yıl	Erkek	Fen Bilimleri	Ortaokul
G	36	9 yıl	Kadın	Görsel Sanatlar	Lise
H	37	13 yıl	Kadın	İngilizce	Ortaokul
I	25	2 yıl	Kadın	Matematik	Lise
J	36	7 yıl	Kadın	Sosyal Bilgiler	Ortaokul
K	25	1 yıl	Kadın	Sosyal Bilgiler	Ortaokul
L	28	6 yıl	Kadın	Türk Dili ve Edebiyatı	Lise
M	33	10 yıl	Erkek	Tarih	Lise

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın iç geçerliğini artırmak için pilot görüşmeler yapıldıktan sonra son şekli verilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak çalışma verileri elde edilmiş ve alanyazın taramasına dayalı olarak teorik çerçeve oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formları ile ortaokullarda görev yapan branş öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri, alt problemlere yanıt bulmak için 30-45 dakikalık görüşmelerle yapılan görüşmelerle kayıt altına alınmıştır.

3.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmada bilimsel bulguların doğruluğu “geçerlik”, tekrarlanabilirliği “güvenirlik” ile ilgilidir. Araştırmanın iç ve dış geçerliği ve güvenirliliği artırmak için aşağıdaki uygulamalar gerçekleştirilmiştir:

a) Araştırmanın iç geçerliğini (inandırıcılığını) artırmak için alanyazın incelemesi sonucunda konu ile ilgili kavramsal bir çerçeve oluşturularak görüşme formu geliştirilmiştir; içerik ve betimsel analize temel oluşturması için yapılan tema analizinde temalar ve bu temalara bağlı alt temaların ve diğer temalarla olan ilişkisi bütünlük sağlamak amacıyla kontrol edilmiş; toplanan veriler analiz edilmeden önce katılımcılardan onay alınarak teyit edilmiş ve görüşmede kaydedilen bilgilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı ve gizliliği konusunda katılımcı tarafından imzalanan onam formu görüşme sürecinde toplanan verilerin gerçek durumu yansıtmamasını sağlamıştır.

b) Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabirliğini) artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte uygulanan adımlar ayrıntılı olarak açıklanmış; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin analizi ve araştırmanın analitik genelleme yöntemi kullanılarak alanyazında yapılan araştırmalarla karşılaştırmalar yapılarak teörinin genelleştirilerek yorumlanması. detaylı olarak tanımlanmış ve katılımcıların bakış açılarına dayalı olarak olay ve olguların farklı özelliklerini ortaya çıkarmak için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak katılımcılarla gönüllülük esasına göre görüşmeler yapılmıştır.

c) Çalışmanın iç güvenilirliğini sınamak için oluşturulan temaların kodlayıcılar arası güvenilirliği “kappa” analizi ile sınanmış, 6 ana temaya ait 52 alt temanın kappa değerinin 0.92 olması mükemmel düzeyde uyumun kodlamalar arasında olduğunu göstermektedir.

d) Araştırmanın dış güvenilirliğini (doğrulanabilirliğini) artırmak için dış bir uzman tarafından tüm veri toplama araçlarını, ham verileri, araştırmacının analiz aşamasında yaptığı kodlamaları ve araştırmayı oluşturan temal algılar, notlar, yazılar ve çıkarımlar doğrulayıcı bir incelemeye tabi tutulmuştur (Landis ve Koach, 1977; Cohen, Mannion ve Morrison, 2007).

3.6. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin çözümlenmesi için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile derinlemesine yapılan görüşmelere ait verilerin transkriptleri nitel analiz yöntemlerden sırasıyla bulguların yazılması kısmında tema, betimsel ve içerik analizine, tartışma sonuçların yazılmasında ise alanyazında aynı konuda yapılan çalışmalarla karşılaştırılarak analitik genellemeye tabi tutulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan verilerin araştırma problem ve alt problemlerine göre analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

4.1. 1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi çerçevesinde branş öğretmenlerine uzaktan eğitimden ne anladıkları, uzaktan eğitimin kendileri için ne anlama geldiği ve uzaktan eğitimi nasıl tanımlayabilecekleri sorulmuştur. Katılımcıların uzaktan eğitime ilişkin tanımları aşağıda verilmiştir:

Digital platformda yapılan online veya offline eğitim. (A1)

Öğretmen ve öğrencinin birbirine en uzak olduğu, anlaşılmanın zorlaştığı eğitim modeli olduğunu düşünüyorum . (B1)

Zamandan ve mekandan bağımsız, internetin olduğu her yerde ,öğrenci ve öğretmenlerin görüntülü ve sesli olarak gerçekleştirdikleri eğitim türü .(C1)

Uzaktan Eğitimin avantajı ve dezavantajları oldu. Dezavantajları konusunda internet ortamından dolayı konular anlaşılmadı. Avantajı ise bilgi çocuğun ayağına kadar geldi. (D1)

Öğrenci ile yüz yüze iletişim kurmadan sanal ortamda ders yapmak. (E1)

Çevrimiçi yolla eğitim öğretim faaliyetlerini sağlaması (F1)

Zaman ve mekandan bağımsız her yerde öğrenci ve öğretmenlerin görüntülü ve sesli olarak gerçekleştirdikleri eğitim biçimi. (G1)

İnternetin olduğu her yerde derse girebildiğimiz bir ortam .(H1)

Eğitimin çeşitli iletişim araçlarıyla (televizyon, internet ve benzeri) uygulaması (I1)

Online eğitim olarak dersin iletişim araçları ile sağlanması (J1).

Eğitimin online araçlar kullanılarak yapılan şeklidir. (K1)

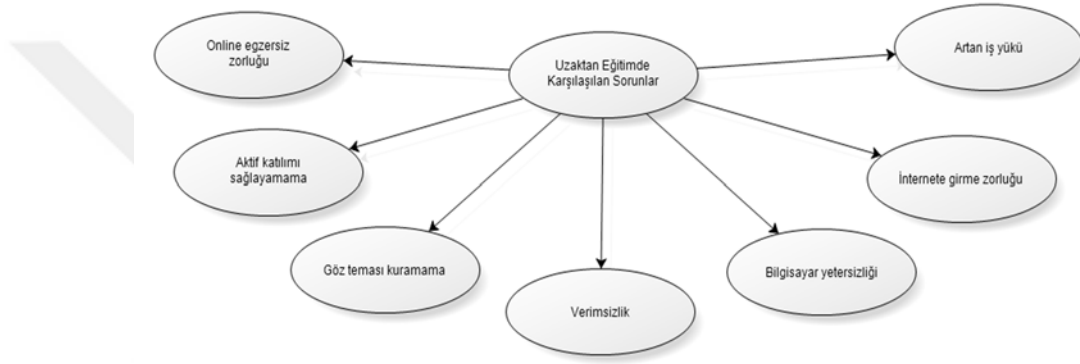
Farklı yöntem ve tekniklerle herhangi yer ve zaman sınırlaması olmaksızın yapılan eğitim faaliyetidir. (L1)

İnternet ortamının bulunduğu her yerde yapılabilecek bir eğitim hizmetidir. (M1)

Katılımcıların uzaktan eğitime ilişkin tanımlarını genel olarak incelediğimizde katılımcıların büyük çoğunluğu yorum yapmadan kavramsal düzeyde uzaktan eğitimin tanımını yaparken; Katılımcı B ve E uzaktan eğitimin sınırlıklarından, katılımcı D ise hem olumlu yanlarından hem de sınırlılıkların bahsederek yorum yaparak uzaktan eğitimi tanımlamışlardır.

4.1. 2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 4.1 ve Şekil 4.1’de özel okulda çalışan branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlarla ilişkin temalar ve dağılımı verilmiştir.

Şekil 4.1. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Temalar

Tablo 4.1. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar

Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1 İnternete girme zorluğu		√		√		√	√		√		√	√	
2 Bilgisayar yetersizliği		√	√									√	√
3 Göz teması kuramama				√	√			√		√			
4 Aktif katılımı sağlayamama					√					√		√	
5 Verimsizlik	√						√						√
6 Artan iş yükü			√										
7 Online egzersiz zorluğu	√												

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini analiz ettiğimizde internete girme zorluğu en çok dile getirilen sorun olarak görülmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Tabii ki düşünüyorum. En başta internet kopmaları başlı başına bir sorundu. (B2,1)

Evet düşünüyorum. İnternet bağlantısı kesilince (D2,1)

İnternet kesintisi hariç sorunla karşılaşmadım. (F2,1)

Bağlantı sorunu olabiliyor. (G2,1)

İnternet kesintisi yüzünden derse giremediler (I2,1)

Evet karşılaştım. İnternet kaynaklı sorunlar , altyapı yetersizliği (K2,1)

Bağlantı kopmasından dolayı dersin bölünmesi (L2,1)

Sonra bilgisayar yetersizliği ve göz teması kuramama gelmektedir.

Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Bunun dışında teknolojik(bilgisayar yokluğu ... vb.)gibi sorunlar da sıkıntı yarattı . (B2,2)

Teknolojik donanım yetersizliği (C2,2)

Dijital araçların yetersizliği (L2,2)

Teknolojik sorunlar (M2,2)

Öğrencinin ekranı kapalı olması.(D2,3)

Uzaktan eğitim de tabii ki sorunlarla karşılaşıyor özellikle sınıf ortamında ders yapılmadığı için çocuklarla göz teması kurmak anlayıp anlamadığını görememek çok sıkıntılı. (E2,3).

Öğrencilerin tam olarak neler yaptığını göremediğimiz için çok güvenilir bir ortam oluşmadı. (H2,3).

İletişim kopukluğu sorunu yaşanıyor (J2,3).

Daha sonra aktif katılımı sağlayamama ve verimsizlik gelmektedir.

Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Aktif olarak öğrencileri derse dahil edememek de en büyük sıkıntılardan birisi. (E2,4)

Öğrenciye müdahale (J2,4)

Öğrencilerin derse katılımının az olması bunun nedeni de öğrenci ve velilerin uzaktan eğitimin zorunluluk olarak görmemesi(L2,4)

Beden eğitimi dersinde çocuklara online eğitim yapmak çok verimli olmadı. (A2,5).

Öğrenci-öğretmen arasındaki iletişim istenilen verimi vermiyor. (G2,5).

Zaman zaman ders kontrolünün güçleşmesi... Müdahale konusunda yaşanan sıkıntılar (Dersin anlaşılamadığı anlamında) (M2,5).

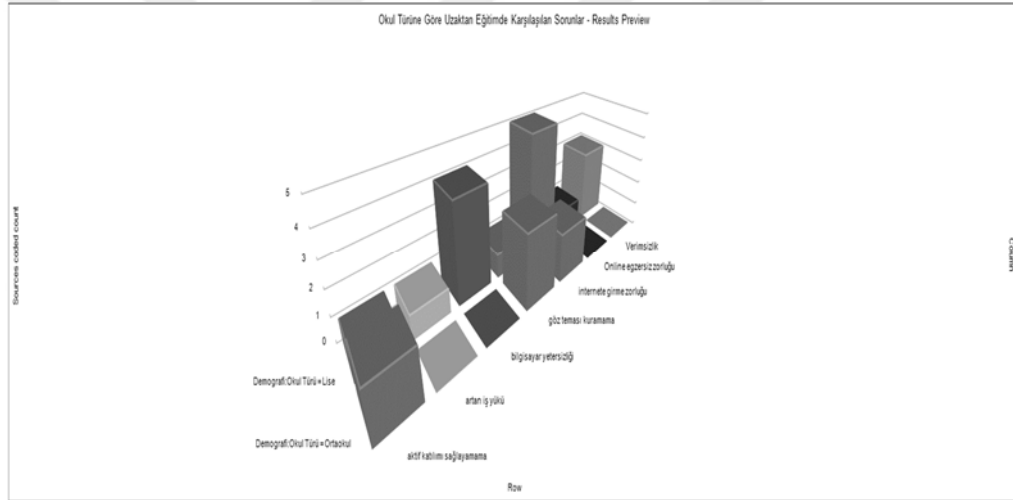
Son olarak artan iş yükü ve online egzersiz zorluğu gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

İş yükünün artmış olması (C2,6)

Yaş grubu büyük olduğu için zaten ekran üzerinden egzersiz yaptırmak çok zor. (A2,7)

Tablo 4.2. Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar

Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar	Lise	Ortaokul
1 Aktif katılımı sağlayamama	50%	50%
2 Artan iş yükü	100%	0%
3 Bilgisayar yetersizliği	100%	0%
4 Göz teması kuramama	13,64%	86,36%
5 İnternete girme zorluğu	70,73%	29,27%
6 Online egzersiz zorluğu	100%	0%
7 Verimsizlik	100%	0%

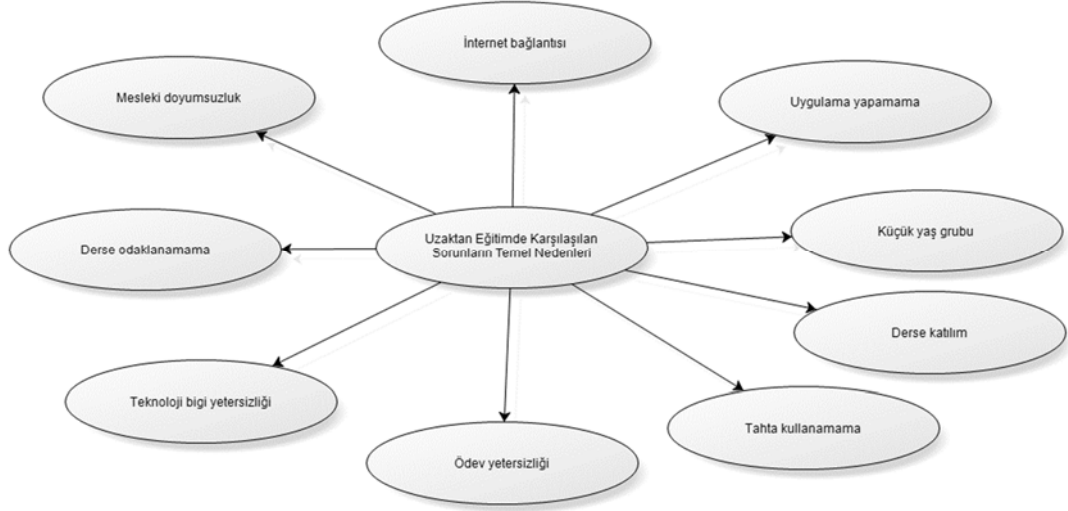

Şekil 4.2. Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar

Tablo 4.2 ve Şekil 4.2’de görüldüğü gibi branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini okul türüne göre analiz ettiğimizde özellikle göz teması kuramama temasında ortaokulda çalışan branş öğretmenleri % 86.36 ile daha yoğun bir şekilde görüş bildirmişlerdir. Bunun nedeni de ortaokul öğrencilerinin daha düşük yaş grubunda yer almasından dolayı online ders anlatırken derse sadece dikkatlerini çekmekle kalmayıp aynı zamanda da derse aktif katılımının devamlılığını sağlama noktasında göz teması kurmanın zorluğu ve öneminden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

4.2. 3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 4.3 ve Tablo 4.3’de branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunların temel nedenlerine ilişkin temalar ve dağılımı verilmiştir.

Şekil 4.3. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunların Temel Nedenlerine İlişkin Temalar

Tablo 4.3. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunların Temel Nedenleri

Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunların Temel Nedenleri	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1 Derse katılım	√			√	√				√			√	
2 İnternet bağlantısı			√			√			√		√	√	
3 Teknoloji bilgisi yetersizliği					√		√	√		√	√		
4 Derse odaklanamama	√	√							√				√
5 Küçük yaş grubu					√								
6 Mesleki doyumsuzluk												√	
7 Ödev yetersizliği												√	
8 Tahta kullanamama					√								
9 Uygulama yapamama													√

Tablo 4.3.’de görüldüğü gibi özel okulda çalışan branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunların temel nedenleri ilişkin görüşlerini analiz ettiğimizde derse katılım, internet bağlantısı ve teknoloji bilgisi yetersizliği karşılaştıkları sorunların temel nedenlerinde en çok bahsedilen neden olarak görülmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Çocukların derse katılımı (A3, 1)

Öğrenci ile birebir görüşülmemesi. (D3, 1)

Aktif ders katılımı olmaması (E3, 1)

Öğrenciler derste ses ve görüntü açmadı. (I3, 1)

Öğrenciden dönüt alınamaması...Derse katılan öğrenci azlığından dolayı mevcut öğrencilerin de derse girmek istememesi(L3, 1)

İnternet bağlantısı sorunu (C3, 2)

Alt yapı (F3, 2)

İnternette kaynaklı kesilmeler. (I3, 2)

İnternet kaynaklı altyapının yeterli olmaması. (K3, 2)

Çeşitli bağlantı problemleri. (L3, 2)

Teknolojiyi kullanamama. (E3, 3)

Teknolojik okuryazarlık düzeyinin düşük olması. (G3, 3)

Öğretmenlerin alışkın olmadığı bir duruma aniden girmesi ve daha önceden bunun eğitimini almamış olması. (H3, 3)

Sisteme yabancı olması ve hazırlık konusunda tecrübe eksikliği (J3, 3)

Teknoloji kullanımının net olarak bilinmemesi. (K3, 3)

Sonra derse odaklanamama gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Çocukların derse odaklanma güçlüğü. (A3, 4)

Öğrenci ve öğretmenin yüz yüze olmaması bizlerin öğrenci ulaşmasını zorlaştırdı bu nedenle öğrencilerin konuyu anlamaları da zorlaştı. (B3, 4)

Öğrenciler derse odaklanma da sorun yaşadık. (I3, 4)

Öğretmenin kendi dersinin disiplini konusunda yaşadığı sıkıntılar. (M3, 4)

Son olarak küçük yaş grubu, mesleki doyumsuzluk, ödev yetersizliği, tahta kullanamama ve uygulama yapamama gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Yaş grupları küçüklüğü (E3, 5)

Mesleki doyumu yakalayamama (L3, 6)

Ödevlendirme ve ödev takibinin düzenli yapılmaması (L3, 7)

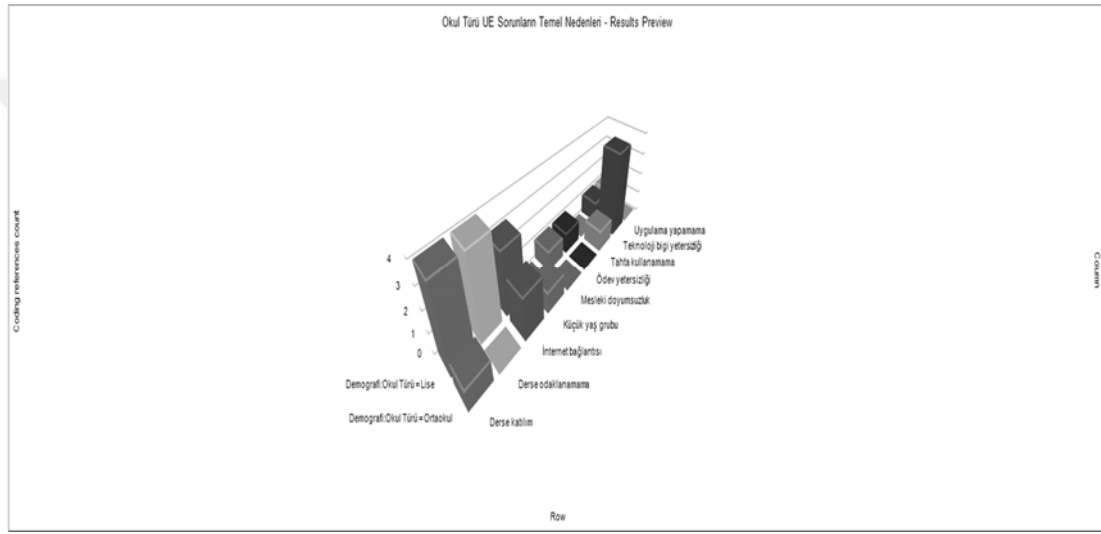
Tahta kullanımının olmaması. (E3, 8)

Pratik uygulamalara online eğitimin izin vermemesi. (M3, 9)

Tablo 4.4 ve Şekil 4.4’de okul türüne göre branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunların temel nedenlerine ilişkin veriler sunulmaktadır.

Tablo 4.4. Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunların Temel Nedenleri

Uzaktan Eğitimde Sorunların Temel Nedenleri	Lise	Ortaokul
1 : Derse katılım	87,1%	12,9%
2 : Derse odaklanamama	100%	0%
3 : İnternet bağlantısı	56,25%	43,75%
4 : Küçük yaş grubu	0%	100%
5 : Mesleki doyumsuzluk	100%	0%
6 : Ödev yetersizliği	100%	0%
7 : Tahta kullanamama	0%	100%
8 : Teknoloji bilgi yetersizliği	14,71%	85,29%
9 : Uygulama yapamama	100%	0%

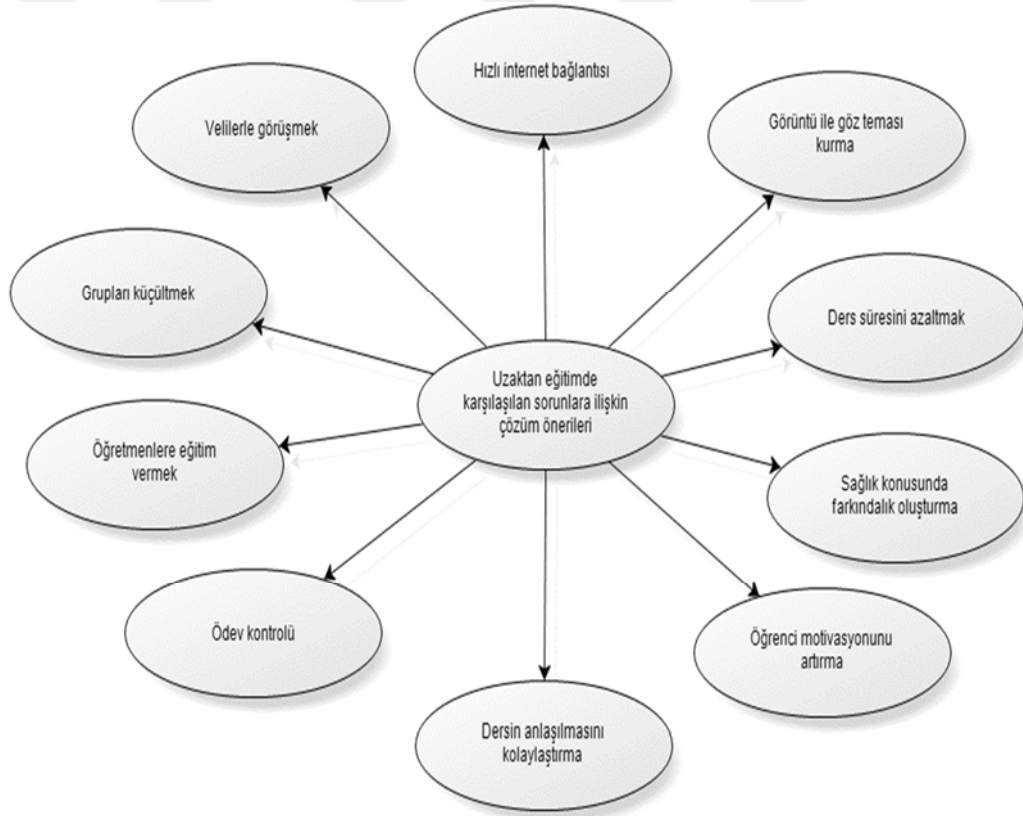
Şekil 4.4. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunların Temel Nedenleri

Tablo 4.4 ve Şekil 4.4’de görüldüğü gibi branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara temel nedenlerine ilişkin görüşlerini okul türüne göre analiz ettiğimizde özellikle lise öğretmenleri derse katılım, derse odaklanamama, mesleki doyumsuzluk, ödev yetersizliği ve uygulamama yapamama temalarında daha yoğun bir şekilde görüş bildirmişlerdir. Bunun nedeni lise öğrencilerinin daha yüksek yaş grubunda yer almasından dolayı veli kontrolünün daha düşük olması , uzaktan verilen derslere katılımın zorunlu olmaması ve bu gruptaki öğrencilerin daha çok üniversite sınavı odaklı ders çalışmalarından kaynaklanabilir. Ortaokul öğretmenleri ise küçük yaş grubu, tahta kullanamama ve teknoloji yetersizliği sorunlarına ilişkin daha yoğun görüş bildirmişlerdir. Bunun nedeni de ortaokul öğrencilerinin daha düşük yaş grubunda yer almasından ve henüz tam olarak soyut düşünme becerisi kazanamamasından dolayı uzaktan eğitimde sınıf ortamında yüz yüze eğitime oranla

öğretmenlerin sınıfı yönetmede zorlanmasından kaynaklanabilir. Diğer taraftan hem lise hem de ortaokul öğretmenleri uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunların temel nedeni konusunda internet bağlantısı konusunda hemfikirdirler. Bu durum pandemi nedeniyle ani olarak zorunlu nedenlerden dolayı uzaktan eğitime geçilmesinden dolayı hazırlıksız yakalanan eğitim sisteminin alt yapı, internet sıkıntısı, teknolojik eksikliklerinden kaynaklanabilir.

4.3. 4. Alt Problem İlişkin Bulgular

Şekil 4.5 ve Tablo 4.5’de özel okulda çalışan branş öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara ürettikleri çözümlere ilişkin temalar ve dağılımı verilmiştir.

Şekil 4.5. Branş Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara Ürettikleri Çözümlere İlişkin Temalar

Tablo 4.5. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlara Ürettikleri Çözümler

Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Çözümler	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1 Dersin anlaşılmasını kolaylaştırma	√	√								√			√
2 Hızlı internet bağlantısı		√				√				√			√
3 Görüntü ile göz teması kurma				√				√					√
4 Öğrenci motivasyonunu artırma			√	√								√	
5 Ders süresini azaltmak						√		√					
6 Grupları küçültmek						√							
7 Ödev kontrolü				√									
8 Öğretmenlere eğitim vermek												√	
9 Sağlık konusunda farkındalık oluşturma	√												
10 Velilerle görüşmek									√				

Tablo 4.5’de görüldüğü gibi özel okullarda çalışan branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara ürettikleri çözümlere ilişkin görüşlerini analiz ettiğimizde dersin anlaşılmasını kolaylaştırma ve hızlı internet bağlantısı en çok dile getirilen çözüm olarak görülmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Basit egzersiz metotları verdim (A4, 1)

Birçok slaytlar, sunular hazırlayarak öğrencilerin konuyu daha iyi anlayabilmeleri için görsellerle zenginleştirdim. (B4, 1)

Videolar çektik, yeni programlar indirdik (J4, 1)

Yeni materyaller üretmek zorunda kaldım. (Harita vb.) (M4, 1)

Daha hızlı internet paketleri araştırıp onlara geçmeye çalıştım. (B4, 2)

Telefon interneti bağlayarak çözüm ürettim. (F4, 2)

İnternet bağlantısını güçlendirdik (J4, 2)

Teknolojik eksikliklerimi tamamlamak zorunda kaldım. (M4, 2)

Sonra görüntü ile göz teması kurma ve öğrenci motivasyonunu artırma gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Her konuda olduğu gibi sorun varsa çözümü de bulunur diyorum. Çözüm ürettik. Ekranı görüntülü yaptık. (D4, 3)

Kameralarını açmalarını sağlayarak. (H4, 3)

Birçok öğrencinin mikrofon bahaneleri yüzünden soru-cevap eğitimini (yüz yüze), online soru çözme platformuna taşımak zorun da kaldım. (M4, 3)

Çözüm olarak öğrencilerle motivasyon çalışması yapma...Bu sürecin eğitimin bir parçası olduğunu sık sık hatırlatma (C4, 4)

Sıkıntılarımızı üzüntülerimizi hep beraber paylaştık. Çünkü bu dönem zor bir dönemde hepimiz için. (D4, 4)

Derslerde daha fazla ilginç görsel getirerek öğrencilerin dikkatini çektim . Derse katılımı da bu şekilde arttırdım...Uygulamalı çeşitli oyunlarla katılmayan öğrencileri sürekli iletişim halinde olup katılımını sağladım.(L4, 4)

Daha sonra ders süresini azaltmak gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ders sürelerini azaltmak. (E4, 5)

Bazı derslerde performans açısından istenilen seviyeye ulaşamaması...Örneğin fen dersi için deneyi yapma imkanı çok kısıtlı...Ders saatleri ve süreleri azaltılıp müfredatta programın biraz daha seyreltilmesi gerekebilir. (G4, 5)

Son olarak grupları küçültmek, ödev kontrolü, öğretmenlere eğitim vermek, sağlık konusunda farkındalık oluşturma ve velilerle görüşmek gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Küçük gruplarla ders yapmak. Sınıf sayısını azaltmak. (E4, 6)

Ödevleri kontrol ettik. (D4, 7)

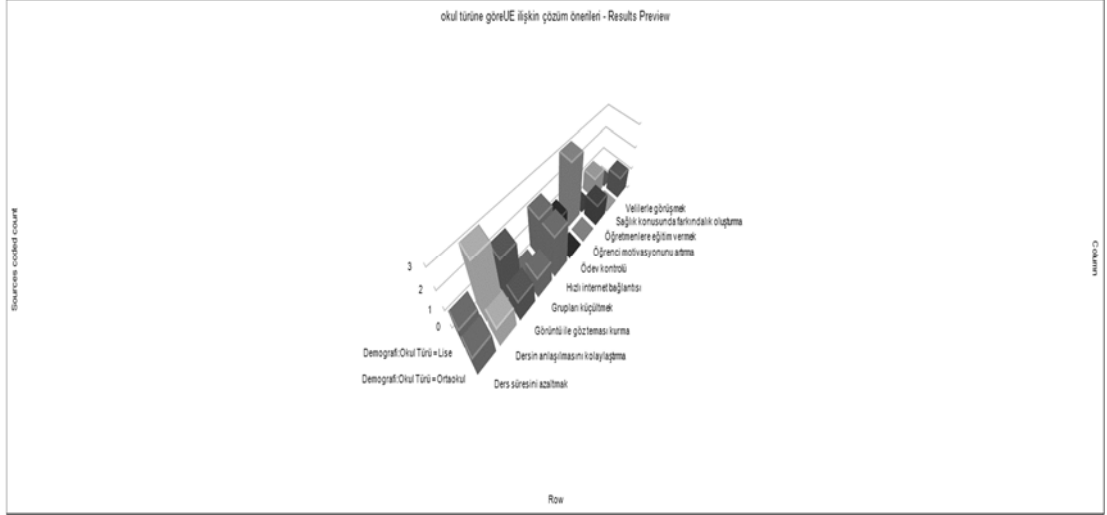
Öğretmenlere eğitim verilebilir. (K4, 8)

Kendi sağlıkları için önemini anlatarak derse katılımlarını arttırdım. (A4, 9)

Çocukların velileri ile görüşerek online eğitimi etkili kullanarak çözdüm. (H4, 10)

Tablo 4.6. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Üretilen Çözümler

Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Üretilen Çözümler	Lise	Ortaokul
1 : Ders süresini azaltmak	61,5%	38,45%
2 : Dersin anlaşılmasını kolaylaştırma	82,76%	17,24%
3 : Görüntü ile göz teması kurma	91,67%	8,33%
4 : Grupları küçültmek	0%	100%
5 : Hızlı internet bağlantısı	61,9%	38,1%
6 : Ödev kontrolü	100%	0%
7 : Öğrenci motivasyonunu artırma	100%	0%
8 : Öğretmenlere eğitim vermek	0%	100%
9 : Sağlık konusunda farkındalık oluşturma	100%	0%
10 : Velilerle görüşmek	0%	100%

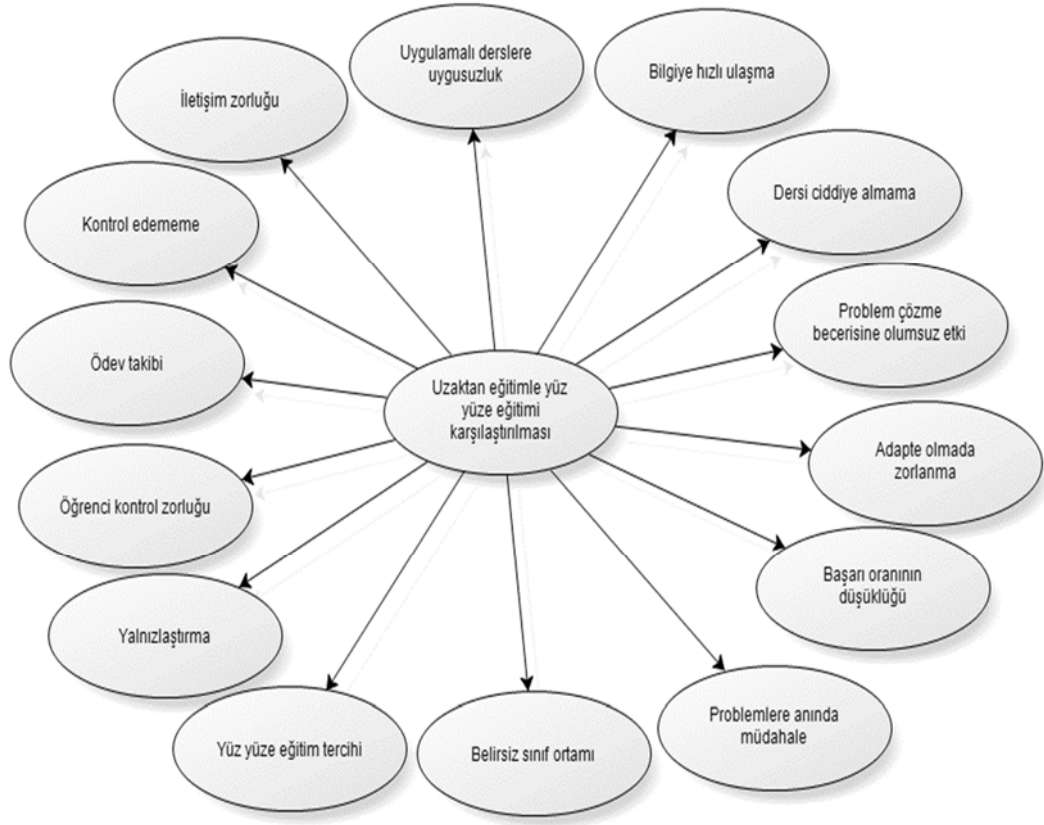

Şekil 4.6. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara Üretilen Çözümler

Tablo 4.6 ve Şekil 4.6’de görüldüğü gibi branş öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlara ürettikleri çözümlere ilişkin görüşlerini okul türüne göre analiz ettiğimizde 2. ve 3. alt problemlerdeki uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların temel nedenlerindeki bulgularla paralel bir şekilde dile getirdikleri sorunlara ilişkin çözüm ürettikleri anlaşılmaktadır. Bu bağlamda lise öğretmenleri daha çok öğrencilerin derse katılımını artırmaya yönelik ders süresini azaltma, dersin anlaşılmasını kolaylaştırma ve öğrenci motivasyonunu artırma konularında çözüm önerileri dile getirirken ortaokul öğretmenleri daha düşük yaş grubunda yer alan öğrencilerin yaşları gereği çabuk dağılan dikkatlerini artırmak ve sınıfı daha etkili yönetmek adına grupları küçültmek ve veli kontrolünü artırmak adına da velilerle görüşmek konularında çözüm üretmişlerdir. Diğer taraftan öğretmenler tarafından 2. ve 3. alt problemlerdeki uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların temel nedenlerinde hemfikir olarak en çok dile getirilen internet bağlantısı sorununa ilişkin internet bağlantısını hızlandırmak hem lise hem de ortaokul branş öğretmenlerinin ortak çözüm öneresidir.

4.4. 5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 4.7 ve Tablo 4.7’de özel okulda çalışan branş öğretmenlerin uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi karşılaştırmasına ilişkin temalar ve dağılımı verilmiştir.

Şekil 4.7. Branş öğretmenlerin uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi karşılaştırmasına ilişkin temalar

Tablo 4.7. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi Karşılaştırması

Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırılması	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1 Yüz yüze eğitim tercihi				√	√		√	√					
2 Belirsiz sınıf ortamı											√		√
3 İletişim zorluğu									√			√	
4 Öğrenci kontrol zorluğu							√			√			
5 Adapte olmada zorlanma		√											
6 Başarı oranının düşüklüğü					√								
7 Bilgiye hızlı ulaşma												√	
8 Dersi ciddiye almama		√											
9 Kontrol edememe		√											
10 Ödev takibi						√							
11 Problem çözme becerisine olumsuz etki	√												
12 Problemlere anında müdahale							√						
13 Uygulamalı derslere uygunsuzluk			√										
14 Yalnızlaştırma	√												

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi özel okullarda çalışan branş öğretmenlerin uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi karşılaştırmasına ilişkin görüşlerini analiz ettiğimizde Yüz yüze eğitim tercihi en çok dile getirilen tema olarak görülmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Karşılaştırmada tabii ki yüz yüze eğitimin yerini hiçbir şey tutamaz. Ama böyle bir durumda bile elimizden geleni yapmaya çalıştık. Hem öğretmenler ve öğrenciler hatta velilerimiz bile. Benim tercihim yüz yüze olması. İnşallah bir daha uzaktan eğitime dönecek olaylar yaşanmaz. Temennimiz budur. (D5, 1)

Yüz yüze eğitimin gelişim ve öğrenme açısından daha yararlı olduğunu düşünüyorum. Çünkü çocuk aktif olarak derse katılmalı, öğretmen ders esnasında çocuğu karşılıklı iletişim halinde olmalıdır. (E5, 1)

Yüz yüze eğitim sosyal ve akademik gelişimi destekler. (G5, 1)

Yüz yüze eğitimi tabii ki. Çocuklarla birebir iletişim kurabiliyorsun. (H5, 1)

Daha sonra belirsiz sınıf ortamı, iletişim zorluğu, öğrenci kontrol zorluğu gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Benzerlikler: Öğretmen ve öğrenci, müfredat; Farklılıklar: Belirli bir sınıf ortamının olmaması ,kullanılan araç gereçler (K5, 2)

İki eğitim sisteminde de kendine göre artı ve eksiler mevcut. Durum kendi arasında değerlendirilip destekleyici halde bir arada kullanılmalıdır...Eğer birini seçme zorunluluğum varsa tabi ki yüz yüze eğitimi seçerdim...Zaman ve mekan kavramının şart olmaması online eğitimin en büyük avantajıdır. (M5, 2)

Uzaktan eğitimde öğrenci ile direkt iletişime geçemediğimiz için eksik kalan yerleri anlamakta zorlandık o yüzden yüz yüze eğitimi tercih ederim. (I5, 3)

Yüz yüze eğitim uzaktan eğitime göre öğrencilerden daha fazla dönüt alması yönüyle daha işlevseldir. (L 5, 3)

Kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan öğrencilerin kontrolünün güç olması yine uzaktan eğitim ile ilgilidir. (G5, 4)

Karşılaştırılması mümkün bile değil...Online eğitimde de öğrenciye ulaşamıyorsun kopukluk oluyor fakat yüz yüze eğitimde duruma müdahale daha sağlıklı oluyor. Ancak çağın şartlarına uyum sağlamak gerekli...Orta ve lise eğitiminde değil ama daha farklı eğitimlerde online eğitim pratik olabilir. (J5, 4)

Son olarak adapte olmada zorlanma, başarı oranının düşüklüğü, bilgiye hızlı ulaşma, dersi ciddiye almama, kontrol edememe, ödev takibi, problem çözme becerisine olumsuz etki, problemlere anında müdahale, uygulamalı derslere uygunsuzluk, yalnızlaştırma gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim arasında çok büyük farklılıklar var bunların en başında ekran başında ders dinlemenin çok zor olması. Öğrenci derse adapte olmakta zorlanıyor. (B5, 5)

Her zaman yüz yüze eğitimin yararlı olacağını düşünüyorum. Birbirinden epey farklı çünkü. Özellikle küçüklerde uzaktan eğitimde başarı oranı algılama oldukça düşük. (E5, 6)

Uzaktan eğitim sisteminin yapısından dolayı daha kısa sürede bilgiye ulaşma, sorulara ulaşma, anında online sınava girme yönünden yüz yüze eğitimden (zaman yönünden) avantajlıdır. (L5, 7)

Genelde uzaktan eğitimde daha rahat ortamda derse bağlanma olduğu için öğrencide de rahatlık gözleniyor. (B5, 8)

Ayrıca uzaktan eğitimde genelde kamera açılmadığı için öğrenci bizi dinliyor mu yoksa dinlemiyor mu bilemiyoruz... Ben yüz yüze eğitimi tercih ederim çünkü öğrenci görerek canlı öğreniyor ki bence bu da başarıyı artırıyor. (B5, 9)

Hiç fark etmez. Tercihen uzaktan. Tek sıkıntı çocuğun ödevsel takibi. (F5, 10)
Çocuklar için online eğitim çok yeni bir yapılanma olduğu için çocuklar biraz zorlandılar. Çocuklar bu sisteme alışkın olsa verimli olabilir ama çocukların problem çözme becerilerini olumsuz yönde etkilediğini (A5, 11)

Uzaktan eğitim için teknolojik donanımına sahip olması gerekiyor...Yüz yüze eğitim de çıkan problemlere öğretmen anında müdahale edebilir uzaktan eğitimle edemez. (G5, 12)

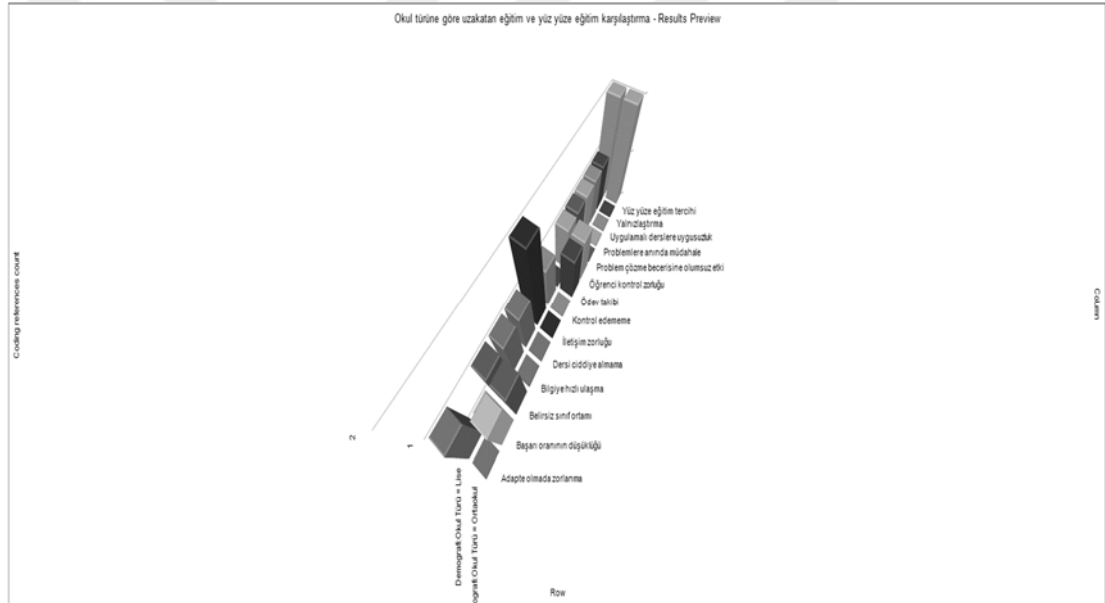
Uygulamaları olan derslerde uzaktan eğitimde bunun faydalı olmaması , yüz yüzedeki bunun çok daha faydalı ve kolay yapıyor olması . (C5, 13)

...ve çocukları yalnızlaştırdığını düşünüyorum. Tercihim yüz yüze eğitim . (A5, 14)

Tablo 4.8 ve Şekil 4.8’de okul türüne göre branş öğretmenlerin Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi karşılaştırılmasına ilişkin veriler sunulmaktadır.

Tablo 4.8. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi Karşılaştırması

Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitim	Lise	Ortaokul
1 Adapte olmada zorlanma	100%	0%
2 Başarı oranının düşüklüğü	0%	100%
3 Belirsiz sınıf ortamı	74,55%	25,45%
4 Bilgiye hızlı ulaşma	100%	0%
5 Dersi ciddiye almama	100%	0%
6 İletişim zorluğu	100%	0%
7 Kontrol edememe	100%	0%
8 Ödev takibi	0%	100%
9 Öğrenci kontrol zorluğu	26,42%	73,58%
10 Problem çözme becerisine olumsuz etki	100%	0%
11 Problemlere anında müdahale	100%	0%
12 Uygulamalı derslere uygunsuzluk	100%	0%
13 Yalnızlaştırma	100%	0%
14 Yüz yüze eğitim tercihi	59,04%	40,96%

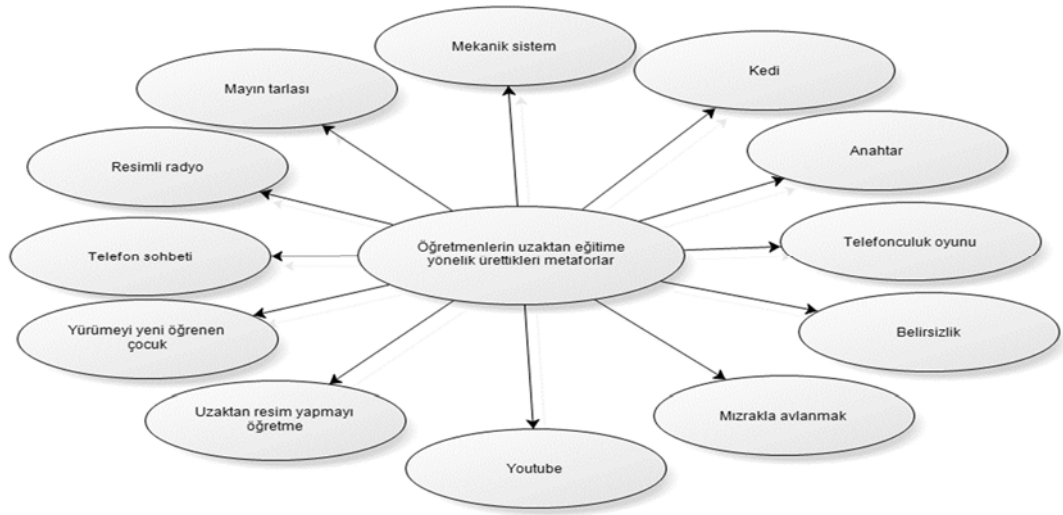
Şekil 4.8. Okul Türüne Göre Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimi Karşılaştırması

Tablo 4.8 ve Şekil 4.8’de görüldüğü gibi branş öğretmenlerin uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi karşılaştırmalarına ilişkin görüşlerini okul türüne göre analiz ettiğimizde, 1.,2, 3., 4. ve 5. alt problemlerdeki bulgularla tutarlı bir şekilde lise öğretmenleri uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimle karşılaştırdıklarında büyük çoğunluğu adapte olmada zorlanma, dersi ciddiye almama, iletişim zorluğu, kontrol edememe, problem çözme becerisine olumsuz etki, problemlere anında müdahale edememe, uygulamalı derslere uygunsuzluk, yalnızlaştırma gibi uzaktan eğitimin sınırlılıklarını daha çok dile getirirken, sadece bir lise öğretmeni uzaktan eğitim sisteminin yapısından dolayı daha kısa sürede bilgiye ulaşma, sorulara ulaşma, anında online

sınava girme yönünden yüz yüze eğitimden zaman yönünden avantajlı olduğunu dile getirmiştir. Ortaokul öğretmenlerinin tamamı ise başarı oranının düşüklüğü, öğrenci kontrol zorluğu, problem çözme becerisine olumsuz etki gibi uzaktan eğitimin sınırlılıklarını daha çok dile getirmişlerdir. Uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimle kıyaslandığında yüz yüze eğitim tercihi hem lise hem de ortaokul öğretmenlerinin eşit düzeyde hemfikir oldukları konu olmuştur.

4.4. 6. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 4.9 ve Tablo 4.9’da branş öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik ürettikleri metaforlara ilişkin temalar ve dağılımı verilmiştir.

Şekil 4.9. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Ürettikleri Metaforlara İlişkin Temalar

Tablo 4.9. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Ürettikleri Metaforlar

Uzaktan Eğitime Yönelik Metaforlar	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	f
1 Kedi	√	√												2
2 Anahtar							√							1
3 Belirsizlik				√										1
4 Mayın tarlası											√			1
5 Mekanik sistem			√											1
6 Mızrakla avlanmak													√	1
7 Resimli radyo						√								1
8 Telefon sohbeti					√									1
9 Telefonculuk oyunu										√				1
10 Uzaktan resim yapmayı öğretme												√		1
11 Youtube								√						1
12 Yürümeyi yeni öğrenen çocuk									√					1

Kafeste ekrana maruz bırakılan kedilere. (A5,1)

Bence kedi peynir ilişkisine benzer. Peynir dersler ve bilgi iken kedi öğrencidir peynir hazır bilgi iken kedi ona bir türlü ulaşamıyor tabi bunda yarattığı pek çok bahane de etkili. (B5,1)

Anahtara benzetiyorum. Her sorunun cevabının dijital ortamda olduğunu ve tüm soruların kapısını açtığını düşünüyorum. (G5,2)

Hiçbir şeye benzetemiyorum. Eğitim çok ciddi bir meseledir. Neye benzetirsem o değildir. (D5,3)

Mayın tarlasına benzer dikkat edilmezse öğrenilemez. (K5,4)

İletişimin yüz yüze mimiklerle hissedilmediği sistem . (C5,5)

Bakılan göze göre değişir diye düşünüyorum. (Öğretmen, öğrenci, devlet)... -

Öğretmen gözüyle olaya bakarsam mızrakla aslan avlamaya benzer. (M5,6)

Radyonun resimlisi. Uzaktan eğitimi, ‘ Teknolojiyi düzgün kullanabilen herkes için yüz yüzeden farksızdır ‘ cümlesini kurar. Kişinin kendi gelişimi ile uzaktan eğitim daha az yorucu ve kalıcı hale gelebilir. (F5,7)

Çok uzakta bir tanıdığımızla telefonda sohbet etmek gibi. (E5,8)

Çocukken telefonculuk oynarken iki değneğe ip bağlar telefonculuk oynardık ee komşu nasılsın diye yakını uzak ederdik. Böyle uzağı yakın etmeye çalışıyoruz o çabaya benziyor. (J5,9)

Birine uzaktan resim yapmayı öğretmeye benzetiyorum. Yanında olup fırça tutuşlarına, renk karışımlarına, ton geçişlerine dikkat edip öğrenmek varken sadece duyarak bir şeyler çizmek anlatmak ne kadar yeterli olur? (L5,10)

Youtube ‘dan video izlemek gibi. (H5,11)

Yürümeyi yeni öğrenen bir çocuğa benzer. Çünkü daha hiçbir şey tam oturmamıştı. (I5,12)

Tablo 4.9 ve 4.10’da görüldüğü gibi katılımcılar A ve B kedi, D belirsizlik, K mayın tarlası, C mekanik sistem, M mızrakla aslan avlamak, E telefon sohbeti, L uzaktan resim yapmayı öğretme, H Youtube’den video izlemek, I yürümeyi yeni öğrenen çocuk metaforları ile uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre kendileri için sınırlı bir eğitim etkinliği olduğunu ifade ederken, katılımcılar F resimli radyo, G anahtar, J telefonculuk oyunu metaforları ile bardağın dolu tarafını görerek uzaktan eğitimin kendileri için olumlu bir eğitim etkinliği olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.10. Branş Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Ürettikleri Metaforların Türleri

Uzaktan Eğitime Yönelik Metaforlar	Olumlu	Olumsuz
	f	f
1 Anahtar	1	0
2 Belirsizlik	0	1
3 Kedi	0	2
4 Mayın tarlası	0	1
5 Mekanik sistem	0	1
6 Mızrakla avlanmak	0	1
7 Resimli radyo	1	0
8 Telefon sohbeti	0	1
9 Telefonculuk oyunu	1	0
10 Uzaktan resim yapmayı öğretme	0	1
11 Youtube	0	1
12 Yürümeyi yeni öğrenen çocuk	0	1

Özetle katılımcıların önemli bir çoğunluğu açısından uzaktan eğitim sınırlı ve yüz yüze eğitimin alternatifi olamayacak bir etkinlik olduğunu söyleyebiliriz.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma problemi doğrultusunda ele alınan araştırma sorularına ilişkin bulgulara ait sonuçlar yazılarak problem çerçevesinde tartışılmış ve bu bağlamda öneriler yazılmıştır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada pandemi döneminde 2019-20 bahar ve 2020-21 güz ve bahar eğitim öğretim yıllarında özel okullarda çalışan branş öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunlara ilişkin deneyimlerinin anlaşılıp yorumlanmasına odaklanılmıştır. Katılımcı öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme formunun yönlendirmesiyle yapılan görüşmelere içerik analizi uygulandığında verilen cevapların uzaktan eğitimin ne anlam ifade ettiği, uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar, uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunların temel nedenleri, uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara ilişkin çözümler, uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimin karşılaştırılması ve uzaktan eğitime yönelik metaforlar olmak üzere 6 ana tema altında toplandıkları görülmüştür.

Uzaktan eğitiminin katılımcılar için ne anlam ifade ettiği temasında katılımcılar uzaktan eğitimi genel olarak “herhangi yer ve zaman sınırlaması olmaksızın sanal ortamda çevirim içi veya dışı çeşitli iletişim araçlarıyla (televizyon, internet ve benzeri) eğitimin yapılması” olarak tanımlamışlardır. Bu genel tanımın TDK’nın uzaktan eğitimi “Öğrenci ile öğretmenin yüz yüze olmadan çeşitli iletişim araçları kullanılarak belli bir merkezden yapılan eğitim biçimi.” (TDK, 2020) olarak tanımladığı tanım ile tutarlılık gösterdiğini söyleyebiliriz.

Katılımcıların uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunların neler olduğuna yönelik elde edilen tema altında verdikleri yanıtın 7 alt temadan oluştuğu ve bu alt temaların da “internete girme zorluğu”, “bilgisayar yetersizliği”, “göz teması kuramama”, “aktif katılımı sağlayamama”, “verimsizlik”, “artan iş yükü” ve “online egzersiz zorluğu” başlıkları altında toplandığı görülmüştür. Katılımcılar bu alt temalardan özellikle “internete girme zorluğu” alt temasında yoğun bir şekilde sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu Ünal ve Bulunuz (2020) öğretmenlerin uzaktan eğitim

deneyimlerini incelemek için yaptığı araştırmadaki öğretmenleri uzaktan eğitimin ilk zamanlarında internet sıkıntısı yaşadıkları bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Bir diğer tema olan uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunların temel nedenleri ana temasında ise katılımcıların yanıtları derse katılım, internet bağlantısı, teknoloji bilgisi yetersizliği, derse odaklanamama, küçük yaş grubu, mesleki doyumsuzluk, ödev yetersizliği, tahta kullanamama ve uygulama yapamama olmak üzere 9 alt tema altında toplanmıştır. Katılımcıların verdikleri yanıtları incelediğimizde uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunların temel nedenleri konusunda özellikle derse katılım, internet bağlantısı, teknoloji bilgisi yetersizliği, derse odaklanamama temaları öne çıkmıştır. Özellikle katılımcıların ilk sırada ifade ettiği eğitimde karşılaşılan sorunların temel nedenlerinden birisi olan teknoloji bilgi yetersizliği Kocayigit ve Uşun'un (2020) öğretmenlerin uzaktan eğitimin yönelik tutum düzeylerini belirlemeye yönelik yaptıkları araştırmadaki öğretmenlerin büyük bir kısmının uzaktan eğitim konusunda çok az şey bildikleri, üçte birinin uzaktan eğitim hakkında yeterince bilgisi olduğu ve az bir kısmının da uzaktan eğitim hakkında daha önce deneyimleri olduğunu bulgusuyla tutarlılık göstermektedir.

Uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin yer aldığı ana temada ise katılımcıların önerilerinin 10 alt temada bir araya geldiği görülmüştür. Alt temalar incelendiğinde katılımcıların özellikle dersin anlaşılmasını kolaylaştırmayı, hızlı internet bağlantısını, görüntü ile göz teması kurmayı, öğrenci motivasyonunu artırmayı ve ders süresini azaltmayı öncelikli olarak çözüm olarak önerdikleri söylenebilir. Bunun yanında grupları küçültmek, ödev kontrolü, öğretmenlere eğitim vermek, sağlık konusunda farkındalık oluşturma ve velilerle görüşme de diğer öneriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulgular çerçevesinde katılımcılar tarafından dile getirilen uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri Duban ve Şen (2020) salgın dönemine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yaptığı araştırmadaki öğretmen ve ailelerin çocuklara destek vermeleri gerektiği bulgusuyla tutarlılık göstermektedir.

Uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimin karşılaştırılması ana temasında yüz yüze eğitim tercihi ilk sırada gelirken bu takiben belirsiz sınıf ortamı, iletişim zorluğu ve öğrenci kontrol zorluğu da öne çıkan temalar arasında yer almıştır. Bunun yansırı adapte olmada zorlanma, başarı oranının düşüklüğü, bilgiye hızlı ulaşma, dersi ciddiye almama, kontrol edememe, ödev takibi, problem çözme becerisine olumsuz etki, problemlere anında müdahale, uygulamalı derslere uygunsuzluk ve yalnızlaştırma

konuları da eşit sıklıkla branş öğretmenleri tarafından gündeme getirilmiştir. Özellikle uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimin karşılaştırırken katılımcıların uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunlardan dolayı ilk sırada yüz yüze eğitimi tercih etme bulgusu, Sayan'ın (2020) salgın döneminde öğretim görevlilerinin uzaktan eğitimi uygulamalarını değerlendirmeleri amacıyla yaptığı çalışmadaki öğretim görevlilerinin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitimin uygulamalı eğitimde yararlı olamayacağı, öğretim görevlilerinin derse hazırlık ve motivasyon konusunda ise tamamı internetten ders vermeyi sevmedikleri ve uzaktan eğitimden memnun olmadıkları bulgularıyla tutarlık göstermektedir.

Son olarak uzaktan eğitime yönelik metaforlar ana temasında fenomenolojik çalışmanın amacına uygun olarak katılımcılar tarafından uzaktan eğitimin kendileri açısından ne anlam ifade ettiğinin özünü ortaya koyan 12 metafor üretilmiştir. Kedi metaforu iki katılımcı tarafından ifade edilirken diğer katılımcılarda Anahtar, Belirsizlik, Mayın tarlası, Mekanik sistem, Mızrakla avlanmak, Resimli radyo, Telefon sohbeti, Telefonculuk oyunu, Uzaktan resim yapmayı öğretme, Youtube ve Yürümeyi yeni öğrenen çocuk metaforlarını üretmişler ve buna ilişkin gerekçelerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların ürettikleri metaforlarla uzaktan eğitimin 13 katılımcıdan 10'u için olumlu 3'ü için ise olumsuz yanları olan bir eğitim etkinliği olduğu bulgusu Fidan'ın (2020) salgın döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini ortaya çıkarmak için yaptığı araştırmadaki uzaktan eğitimin akademik ve sosyal yönden olumlu, internet konusunda ise olumsuz olduğu, teknoloji, motivasyon, rahatlık ve anne-baba açısından hem olumlu hem de olumsuz yönleri olduğu bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

5.2. Öneriler

Özel okullarda görev yapan branş öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunları açığa çıkararak, bu sorunlara ürettikleri çözümleri anlamak ve yorumlamak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma sonucunda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Uzaktan eğitimde öğrencilerin derse olan ilgisini artırmak ve aktif katılımını sağlamak amacıyla dersle ilgili daha fazla ilgi çeken görsel materyaller ve oyunlar ders esnasında kullanılmalıdır.

Uzaktan eğitimi güçleştiren öğretim sistemi bazı sorunların başında kalabalık sınıflar ve yoğun müfredat gelmektedir. Uzaktan eğitimde örgün eğitime nazaran sınıf mevcutlarının düşürülmesine yönelik bir çalışma yerinde olacaktır. Ayrıca uzaktan eğitimde özellikle ortaokul seviyesinde ders müfredatının biraz daha hafifleştirilmesi de bu başlık altında getirilebilecek bir diğer öneridir.

Uzaktan eğitimin daha verimli sürdürülmesi için öğretmenlere kuramsal bilginin yanında okullarda nelerin nasıl öğretileceğine ilişkin geniş kapsamlı ve uygulamaya yönelik eğitimin de verilmesi önem arz etmektedir.

Okul rehberlik servislerince veliler üzerinde yapılacak çalışma ile özellikle örgün eğitime ara verilmek zorunda kalındığı dönemlerde velilere uzaktan eğitimin gerekliliği anlatılmalı ve bilinçlendirilmelidir.

Örgün eğitime alternatif olarak uzaktan eğitime yönelik hazırlanan ders kitaplarının içerikleri daha geniş katılımlı komisyonlarca hazırlanmalı ve bu içeriklerde öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor ve sosyal hazır bulunuşluk düzeylerine uygun etkinlikler içermesi sağlanmalıdır.

Öğretmenlerin uzaktan eğitimi daha verimli yürütebilmeleri amacıyla Milli Eğitim tarafından öğretmen ve öğrencilere ücretsiz ve hızlı internet bağlantısı sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Akyürek, İ. M. (2020). Uzaktan Eğitim: Bir Alanyazın Taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Alper, A. A. (2020). Pandemi sürecinde K-12 düzeyinde uzaktan eğitim: Durum çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 45-67.
- Alea, L. A., Fabrea, M. F., Roldan, R. D. A. and Farooqi, A. Z. (2020). Teachers' Covid-19 awareness, distance learning education experiences and perceptions towards institutional readiness and challenges. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 19(6), 127-144.
- Aliyyah, R. R., Rachmadtullah, R., Samsudin, A., Syaodih, E., Nurtanto, M. and Tambunan, A. R. S. (2020). The perceptions of primary school teachers of online learning during the COVID-19 pandemic period: A case study in Indonesia. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 7(2), 90-109.
- Alkan, C. (1987), *Açıköğretim Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No 157.
- Antalyalı, Ö. L. (2004). *Uzaktan Eğitim Algısı ve Yöneylem Araştırması Dersinin Uzaktan Eğitim İle Verilebilirliği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altıparmak, Mahinur (2011). *E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri*. Malatya: Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı, ss.319-327.
- Ardies, J., De Maeyer, S., Gijbels, D. & Van Keulen, H. (2014). Students attitudes towards technology. *International Journal of Technology and Design Education*, 25(1), 43-65.
- Arı, M. (2010). *İnternet tabanlı uzaktan eğitim teknolojilerinde wimax esnekliği*. 01.02.2022 tarihinde http://www.emo.org.tr/ekler/f9b5ec26abebe62_ek.pdf sayfasından erişilmiştir.

- Bame, E., Dugger, W., de Vries, M., & McBee, J. (1993). Pupils' attitudes toward technology – PATT-USA. *Journal of Technology Studies*, 19(1), 40–48
- Berge, Z.L. (1998). Barriers to online teaching in post-secondary institutions. *Online Journal of Distance education Administration*. 1(2). Summer. [Online.] <http://www.westga.edu/~distance/Berge12.html>.
- Berge, Z.L. and Mrozowski, S. (1999) Barriers to Online Teaching in Elementary, Secondary, And Teacher Education. *Canadian Journal of Educational Communication*, 27(2): 59-72.
- Berge, Z.L. and Muilenburg, L.Y. (2000). Barriers to distance education as perceived by managers and administrators. In Melanie Clay (Ed.) *Distance Learning Administration Annual 2000*. Callaway Gardens, GA. [Online.] [Accessed April 18, 2001.] http://www.gl.umbc.edu/~berge/man_admin.html
- Berge, Z.L. and Muilenburg, L.Y. (2001). Obstacles faced at various stages of capability regarding distance education in institutions of higher learning. *Tech Trends* 46(4): pp. 40-45.
- Bilhan, S. (1991), *Eğitim Felsefesi*. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Yayınları.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Cohen, L., Mannion, L. and Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education*. UK: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Çengel, M. (2014), *Uzaktan eğitimde öğrenci başarı ve memnuniyetini etkileyen faktörlerin incelenmesi: Sakarya Üniversitesi Örneği*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Demir, K. (2006). Rogers'ın Yeniliğin Yayılması Teorisi ve İnternette Ders Kaydı . *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* , 47 (47) , 367-391 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10350/126756>
- Duban, N. ve Şen, F. G. (2020). Sınıf öğretmenleri adaylarının COVID-19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15 (4), 357-376 <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43653>.
- Ertürk, S. (1984). *Eğitimde Program Geliştirme*. Beşinci baskı, Ankara: Yelken Tepe Yayınları. 1984.
- Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: ilköğretimde zorunlu eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43. <https://doi.org/10.29065/usakead.736643>.

- Holmberg, B. (1995). *Theory and practice of distance education*. London/New York: Rodledge.
- İşman, A. (1998). Uzaktan eğitim. Sakarya: Değişim Yayınları.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- İşman, A. (2002). Sakarya ili öğretmenlerinin eğitim teknolojileri yönündeki yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1(10), 72-91.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem.
- Kesim, E. (2010). *Uzaktan Eğitimde Meydana Gelen Değerler Dizisi (Paradigma) Değişimlerinin E-Öğrenme Ekonomisi Alanına Yansımaları*, (1. Bölüm). S 33-25. Türkiye’de E-Öğrenme: Gelişmeler Ve Uygulamalar (Editörler: Demiray, U., Kesim M. Ve Yamamoto T. G.), Isbn 978-605-88891-2-5.
- De Klerk Wolters, F. (1989). A PATT study among 10 to 12-year old students in the Netherlands. *Journal of Technology Education*, 1(1). <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JTE/v1n1/falco.jte-v1n1.html>
- Kocayığit, A. ve Uşun, S. (2020). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Burdur ili örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 285-299.
- Küçükahmet, L. (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Şentürk-Barışık, C. ve Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 293-32. Doi: 10.37669/Milliegitim.787959
- Marek, M. W., Chew, C. S. and Wu, W. C. V. (2021). Teacher Experiences in Converting Classes to Distance Learning in The COVID-19 pandemic. *International Journal of Distance Education Technologies (IJDET)*, 19(1), 40-60.
- Muilenburg, L.Y. and Berge, Z.L. (2001). Barriers to distance education: A factor analytic study. *The American Journal of Distance Education*, 11(2): 39-54.
- Krathwohl, D., Bloom, B. & Bertram, B. (1964). *Taxonomy of educational objectives: Handbook II Affective Domain*. New York: David McKay Company, Inc.
- Landis, J. R. ve Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33(1), 159-174.
- MEB (2020a). *Yönetici ve öğretmen bilgilendirme rehberi: Eğitim ortamlarında uyulması gereken kurallar*. MEB.

MEB (2020b). *Öğrenci bilgilendirme rehberi: Eğitim ortamlarında uyulması gereken kurallar*. MEB.

MEB (2020c). *Veli bilgilendirme rehberi*. MEB.

MEB (2020d). Bakan Selçuk, Koronavirüs'e karşı eğitim alanında alınan tedbirleri açıkladı. Web: <https://www.meb.gov.tr/bakanselcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleriacikladi/> haber/20497/tr. adresinden 14 Ekim 2021'de alınmıştır.

MEB (2021). 18 Eylül'e kadar sürecek uzaktan eğitim döneminin yol haritası. Web: <http://www.meb.gov.tr/18-eylule-kadar-surecek-uzaktan-egitim-donemininyol-haritasi/> haber/ 21499/tr. adresinden 21 Ekim 2021'de alınmıştır.

Özdil, İ. (1986). *Uzaktan öğretimin evrensel çerçevesi ve Türk eğitim sisteminde uzaktan öğretimin yeri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.

Panos, E., Dafni, P., Kostas, G.; Zacharoula, M. (2009). Crisis management in the health sector: Qualities and characteristics of health crisis managers. *International Journal of Caring Sciences*, 2(3), 105-107.

Palys, T. (2008). Purposive sampling. In L. M. Given (Ed.) *The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods*. (Vol.2). Sage: Los Angeles, pp. 697-8.

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2nd ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Petty, R. E. & Cacioppo, J. T. (1996). *Attitudes and persuasion: Classic and contemporary approaches*. Boulder, CO, US: Westview Press.

Polkinghorne, D.E. (1989). *Phenomenological research methods*. In R.S. Valle and S. Halling (Eds.), *Existential-phenomenological perspectives in psychology: Exploring the breadth of human experience* (pp. 41-60). New York: Plenum Press.

Resmi Gazete (1973). *Milli eğitim temel kanunu*. Sayı : 14574, Tertip : 5, Cilt : 12, Sayfa : 2342. 14.11.2018 tarihinde <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> adresinden alınmıştır.

Resmi Gazete (2012). *İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun*. No: 6287. 14.11.2018 tarihinde

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/ 20120411-8.htm> adresinden alınmıştır.

- Rizaq, A. and Sarmini, S. (2021). Secondary school teachers and learners perspective for future of education post COVID-19 pandemic. *Tadris: Jurnal Keguruan dan Ilmu Tarbiyah*, 6, 171-182. 10.24042/tadris.v6i1.8385.
- Sharpe, M. (2004). The computer in school. *Russian Education and Society*, 46(6), 56-82.
- Sayan, H. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 100-122. <https://doi.org/10.5824/ajite.2020.03.004.x>
- Şişman, M. (2011). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- TDK. (2020). Güncel Türkçe Sözlük. 01.02.2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/?kelime=sayfasından> erişilmiştir.
- Tsitouridou, M. & Vryzas, K. (2004). The prospect of integrating ICT into the education of young children: The views of Greek early childhood teachers. *European Journal of Teacher Education*, 27(1), 29-45.
- UNESCO (2020). UNESCO's support: Educational response to COVID-19, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences>
- UNICEF. (2020). UNICEF and Microsoft launch global learning platform to help address COVID-19 education crisis. UNICEF. <https://www.unicef.org/press-releases/unicef-and-microsoft-launch-global-learning-platform-help-address-covid-19-educ>
- Ülkü, S. (2018). İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Ünal, M. ve Bulunuz, N, (2020). Covid-19 Salgını döneminde yürütülen uzaktan eğitim çalışmalarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi ve sonraki sürece ilişkin öneriler. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 343-369. Doi: 10.37669/Milliegitim.775521
- Van der Spoel, I., Noroozi, O., Schuurink, E. and Van Ginkel, S. (2020). Teachers' online teaching expectations and experiences during the Covid19-pandemic in the Netherlands. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 623-638. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1821185>.

- Vishwanah, A. & Goldhaber, G.M. (2003). An examination of the factors contributing to adoption decisions among late-diffused technology products. *New Media & Society*, 5(4), 547–572.
- WHO. (2020). *WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard*. World health Organization. <https://covid19.who.int/>

Ek1: Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 06.08.2021-143291

Ek 2: Etik Kurulu Onayı- b

T.C
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ : 04.08.2021
TOPLANTI SAYISI : 09
KARAR SAYISI : 280

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. İlhan GÜNBAYT**'nın danışmanlığını, **Efecan TURAN**'ın araştırmacılığını üstlendiği, "*Özel Okul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri: Fenomenolojik Araştırma*" konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurucaya ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Sibel MEHTER AYKIN

Üye
Prof. Dr.
Ebru İÇİGEN

Üye
Prof. Dr.
Nurşen ADAK

Üye
Prof. Dr.
Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM

Üye
Prof. Dr.
Taner KORKUT

Üye
Prof. Dr.
Gökhan AKYÜZ
(izinli)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek2: Araştırma İzni

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-605.01-30322654
Konu : Anket Uygulaması

27.08.2021

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

İlgi : 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Efcan TURAN'ın "Özel Okul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri: Fenomenolojik Araştırma" konulu çalışmasını, İlimiz Muratpaşa Kampüs Koleji İlkokul, Ortaokul, Fen ve Anadolu Lisesinde uygulama isteği ile ilgili 23/08/2021 tarih ve 150507 sayılı yazısı Müdürlüğümüz ARGE Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiş olup;

Adı geçenin ilgi Genelge kapsamında 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde olmak üzere, İlimiz Muratpaşa Kampüs Koleji İlkokul, Ortaokul, Fen ve Anadolu Lisesi Sınıf ve Branş Öğretmenlerine yönelik araştırmasını, Okul Müdürlüklerinin sorumluluğunda Eğitim Öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 25/08/2020 tarih ve 24911 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
27.08.2021

Hüseyin ER
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres :

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (242) 238 60 00

Bilgi için: Uğur ÇETİNKAYA

E-Posta: arge07@meb.gov.tr

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: Faks: 2422386111

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden 0bd1-8dfb-35b8-a855-6cbe koda ile teyit edilebilir.

Ek-3 Veri Toplama Aracı

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Sayın öğretmenim,

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim tezli yüksek lisans 20135401008 nolu öğrencisiyim. **“Özel Okul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri: Fenomenolojik Araştırma”** konulu bir çalışma yürütmekteyim. Bu amaçla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formuna göre yapacağımız görüşme için şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Efecan TURAN

Okul türü:

Öğretmen Branşı:

Cinsiyet:

Yaş:

Öğretmenlikte kıdem:

Görüşme Soruları

1. Uzaktan eğitim denince ne anlıyorsunuz? Tanımlar mısınız?

2. Uzaktan eğitim yaparken herhangi bir sorunla karşılaştığınızı düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız ne tür sorun(larla) karşılaştınız? Nasıl?

3. Sizce uzaktan eğitimde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların temel nedenleri nelerdir?

4. Uzaktan eğitimde karşılaştığınız sorunlara ne tür çözümler ürettiniz? Nasıl? Neden?

5. Uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi karşılaştır mısınız? Arasında farklılık ve benzerlikler var mı? Varsa nelerdir? Siz hangisini tercih edersiniz? Neden?

6. Uzaktan eğitimi bir şeye benzetmenizi istesem neye benzetirdiniz? Neden?

Ek 4: Katılımcı İçin İzin Formu

Bu formdaki imzam Efecan TURAN tarafından yürütülen Özel Okul Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimleri: Fenomenolojik Araştırma adlı çalışmaya katılmayı kabul ettiğimi gösterir. Bu araştırmadaki katılımım iki görüşmeyi içerecektir. Araştırmacıyla birlikte ikinci bir görüşmenin gereksiz olduğu konusunda karar verirse sadece bir tane görüşme yapılacaktır. Ayrıca bu araştırmaya katılmakla aşağıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

1. Ben araştırma için bir gönüllüyüm ve istediğim zaman bu araştırmadan çekilebilirim.
2. Araştırmada fiziksel ve psikolojik bir zarar içeren hiçbir risk yoktur.
3. Araştırmada vereceğim bilgiler gizli olacaktır ve bütün veriler araştırmacı tarafından toplanıp analiz edilecek ve Akdeniz Üniversitesi'nde 7 yıl saklandıktan sonra imha edilecektir.
4. Araştırma bittikten sonra istediğim takdirde araştırmanın bir özetini alabileceğim.
5. Araştırmada vereceğim bilgilere dayalı sonuçların bilimsel ortamlarda tartışılmasına ve yayınlanmasına izin veriyorum.

Ben,.....(isim) görüşme ve gözleme katılmayı kabul ederim.

Katılımcının imzası

Tarih:

Ek-5 Bildirim

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

03.06.2022
Efecan TURAN

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Efekan TURAN

Eğitim Durumu

Lisans: Akdeniz Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik

Yüksek Lisans: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri

Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi

Yabancı Dil / Diller: İngilizce

Yayınları

Makale

Turan, E. (2022). Private school teachers' experiences with distance education: mixed methods research. Journal of Mixed Methods Studies, Issue 5, 17-39 [Online] www.jomesonline.com DOI: 10.14689/jomes.2022.5.2

İNTİHAL RAPORU

Özel okul öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin deneyimleri:
Fenomenolojik araştırma

ORIGINALITY REPORT

21 %
SIMILARITY INDEX

19 %
INTERNET SOURCES

3 %
PUBLICATIONS

14 %
STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	Submitted to Akdeniz University Student Paper	5 %
2	dspace.akdeniz.edu.tr:8080 Internet Source	3 %
3	www.icdet.net Internet Source	2 %
4	Submitted to TechKnowledge Student Paper	2 %
5	dergipark.org.tr Internet Source	1 %
6	hdl.handle.net Internet Source	1 %
7	www.researchgate.net Internet Source	1 %
8	www.jret.org Internet Source	1 %
9	dspace.akdeniz.edu.tr Internet Source	<1 %